

วศ 11 6๘๘5

ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
ของเทศบาลตำบลอิถื้อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

จำเอกวิทยา ภูมศรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
วันที่.....
วันส่งมอบ..... - 6 พ.ย. 2558
เลขทะเบียน.....
เลขเรียกหนังสือ.....

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

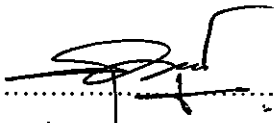
พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าอิสระของ

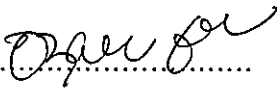
เอ.วิทยา ภูษมศรี เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

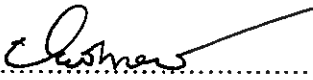
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ
(ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนูวัต ชัยเกียรติธรรม

กรรมการ
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

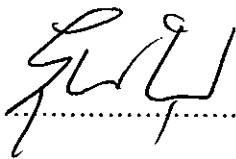

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาพร)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนธิ ตีเมืองชัย)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน 24 ก.ย. 2558 พ.ศ. ....

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
 ของเทศบาลตำบลอิตรือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้ศึกษา วิทยา ภูชมศรี   ปริญญา ร.ม. (รัฐศาสตร์)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2558

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วม เปรียบเทียบ
 ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชน และข้อเสนอแนะความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชน
 ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอิตรือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่ม
 ตัวอย่างคือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลอิตรือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน
 340 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) แล้วสุ่ม
 ตัวอย่างโดยวิธีเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็น
 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .25 ถึง .93 และมีค่าความ
 เชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 ทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยโดยการ
 ทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการศึกษาพบว่า

1. ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาล
 ตำบลอิตรือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดย ($\bar{X} = 3.46$, S.D. =
 0.47) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย
 ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.51) และด้านการมีส่วนร่วมใน
 ผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.55) และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจาก
 ค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.69) และด้าน
 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = 0.67) ตามลำดับ
2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
 สามปีของเทศบาลตำบลอิตรือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน มีด้านที่
 แตกต่างกันคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3. ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการตามนโยบายแผนงาน โครงการ หรือ กิจกรรมที่ ได้นำ ไปดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมเสนอแนวทางการพัฒนาหรือแสดงออก เพื่อแก้ไขปัญหาและลดปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : Need to Participation of people in Making the 3-Year Development Plan of E-Tue Sub-district Municipality, Yangtalad District, Kalasin Province.

Author : Wittaya Phoochomsri   **Degree :** M. Pol. Sc. (Political Science)

Advisor: Asst. Prof. Dr. Piyaluk Potiwan

Rajabhat Maha Sarakham University, 2015

Abstract

The purposes of this study was aimed to study the level of participation of people, to compare need to Participation of people, and suggestions need to Participation of people in Making the 3-Year Development Plan of E-Tue Sub-district Municipality, Yangtalad District, Kalasin Province. The samples subjects were 340 people who had political election right in E-Tue Sub-district Municipality, Yangtalad District, Kalasin Province. They were selected by the formula calculation of Taro Yamane and then Systematic Sampling. The instrument was rating scale questionnaire. With the discrimination power between .32 to .93 and the reliability at .92. The statistics were used Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, One-way ANOVA. The case find the differences perform paired tests by Least Significant Difference method.

The results of the study were as follows;

1. The results of the study were as follows; Need to Participation of people in Making the 3-Year Development Plan of E-Tue Sub-district Municipality, Yangtalad District, Kalasin Province, as overall were at moderate level.
2. The results comparison need to participation of people for Making the 3-Year Development Plan of E-Tue Sub-district Municipality, Yangtalad District, Kalasin Province. Classified by village size found that not difference with statistically significant at the .05 level
3. The useful suggestions were found that ; People to need of participation perform planning policy projects or activities that have led to the preparation making the 3-Year Development Plan., People to need of participation propose the development or expression. To fix the problem and reduce the 3-Year Development Plan.

3. In conclusion, the study suggests that the 3-year development plan should be put in action, the people should be provided opportunity to share strategies for the 3-year development plan and problem solutions.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองแดง ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย
ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต ชัยเกียรติธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิ
อาจารย์ ดร.ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ ที่ปรึกษาการศึกษาคั่นคว่าอิสระ ที่ชี้แนะแนวทางและตรวจทานจน
สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์หลักสูตรสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และ
รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้

ขอขอบคุณประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอิถิ้อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ให้
ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้

ขอบคุณความรักความห่วงใย สุดที่จะหาใดเปรียบเทียบของครอบครัวภูษมศรี
ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจอันสูงสุด จนการวิจัยสำเร็จไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาคั่นคว่าอิสระ ขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา
มารดา ที่ได้อบรมเลี้ยงดูให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย ประสบการณ์อันทรงคุณค่านี้
จะนำไปพัฒนางานที่รับผิดชอบเพื่อความก้าวหน้าของตนเอง และความเจริญของหน่วยงานต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยา ภูษมศรี

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามในการศึกษา.....	3
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	3
ขอบเขตการศึกษา	4
กรอบแนวคิดในการศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจและความต้องการ.....	19
แนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผน.....	26
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	29
ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548.....	32
แนวทางการจัดทำแผนสามปี.....	38
บริบทของเทศบาลตำบลอติคือ.....	44
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55

สารบัญ (ต่อ)

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
วิธีการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
สถิติที่ใช้ในการศึกษา.....	66
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
สรุปผลการศึกษา.....	81
อภิปรายผล	82
ข้อเสนอแนะ	84
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	90
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	91
ภาคผนวก ข การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	97
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์และแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ.....	101
ประวัติผู้วิจัย	107

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรแยกตามหมู่บ้าน	46
2	สถานการณ์คลังของเทศบาลตำบลอติคือ ช้อนหลัง 5 ปี	49
3	การจำแนกขนาดหมู่บ้าน สัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้านและขนาด ของหมู่บ้าน.....	61
4	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	70
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกโดยรวมและรายด้าน.....	71
6	ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รายด้านและจำแนกเป็นรายข้อ	72
7	ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ รายด้านและจำแนกเป็นรายข้อ	73
8	ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้าน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ รายด้านและจำแนกเป็นรายข้อ	74
9	ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้าน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล รายด้านและจำแนกเป็นรายข้อ	75
10	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม ขนาดหมู่บ้าน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	76

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	77
12 ข้อเสนอแนะความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	78

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
2 การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง.....	12
3 การมีส่วนร่วมแบบชักนำ.....	13
4 การมีส่วนร่วมแบบบังคับ.....	13
5 แสดงแนวคิดสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วม.....	14
6 ลำดับความต้องการ 5 ชั้นตามหลักของ Maslow.....	23

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยในสภาวะการณ์ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำรงชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (รัฐธรรมนูญ. 2550 : 28,115) หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 10 แนวนโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชน มาตรา 87 บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการจัดวางนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมืองรวมทั้ง การจัดทำบริการสาธารณะ ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ และหมวดที่ 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 287 ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวได้ด้วย

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการในการถ่ายโอนภารกิจ งบประมาณ และอัตรากำลังของทางราชการส่วนกลาง และราชการส่วนภูมิภาคไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขที่ระบุไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับการจัดสรรงบประมาณในสัดส่วนที่สูงขึ้น มีอัตรากำลังมากขึ้น รวมทั้งมีภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นด้วย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งจะต้องมีการเตรียมการ เพื่อรองรับมาตรการในการถ่ายโอนภารกิจ งบประมาณ อัตรากำลังจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมาย หรือทิศทางในการพัฒนาของตนให้ชัดเจน มีการกำหนดจุดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมีความครอบคลุมภารกิจการพัฒนาในทุกๆ ด้านอันเป็นการแสดงให้เห็นถึงความพร้อมและศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะสามารถบริหารงานในความรับผิดชอบตามที่ราชการส่วนกลางและ

ส่วนภูมิภาคจะถ่ายโอนมาให้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และหนังสือสั่งการต่างๆ กำหนดแนวทางเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในหลายรูปแบบ เช่น รูปแบบของประชาคมหมู่บ้าน ประชาคมตำบล รูปแบบของคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง คณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือตรวจรับงานจ้าง รูปแบบของการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภา ผู้บริหารท้องถิ่น รูปแบบการเป็นคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล โดยรูปแบบเหล่านี้จะเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา หรือการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารจัดการ เป็นต้น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546 : 172)

เทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 คือการกระจายอำนาจความรับผิดชอบการตัดสินใจให้กับประชาชนในท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเอง บริหารกิจการของท้องถิ่นเองโดยไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากรัฐบาลกลางแต่เพียงฝ่ายเดียวและพระราชบัญญัติการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ.2542 ก็ได้กำหนดให้เทศบาลตำบลต้องจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกๆด้าน เพื่อการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของตน เทศบาลตำบลคือ ได้ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด และเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกระดับได้เข้ามามีส่วนร่วม แต่ประชาชนในพื้นที่ยังไม่เห็นความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคือ จากการสังเกตของผู้ศึกษาซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ ในเทศบาลตำบลคือก่อนมีการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคือได้มีมีการประชาสัมพันธ์ทุกหมู่บ้าน มีการณรงค์การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคือเพื่อประโยชน์ของประชาชน และเป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างตรงจุด แต่ก็ยังไม่ได้รับความร่วมมือในการเข้าร่วมการทำและปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีเท่าที่ควร ที่ผ่านมามีประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญมากนัก ผู้เข้าร่วมประชาคมมีน้อยผู้ดำเนินการส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำหมู่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้านเพียงไม่กี่คน ทำให้ปัญหาความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านที่ถูกนำมาจัดทำแผนพัฒนาสามปีไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงก่อให้เกิดข้อถกเถียงของประชาชนว่าโครงการที่เทศบาล ได้ดำเนินการ ตามแผนพัฒนาสามปีที่ผ่านมานั้นไม่จำเป็นหรือไม่สำคัญเร่งด่วนในขณะที่โครงการที่จำเป็นกลับไม่ได้รับงบประมาณดำเนินการแสดงให้เห็นว่าแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนตลอดจนไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

2550 รวมถึงพระราชกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจากความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ การศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์และองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องใน การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเกิดความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

คำถามในการศึกษา

1. ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับใด
2. ประชาชนในเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ขนาดหมู่บ้านแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปีแตกต่างกันหรือไม่
3. ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาล ตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้มุ่งที่จะศึกษาในประเด็น ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยทำการกำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้ศึกษาได้ศึกษาเฉพาะ ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยได้นำแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม

4 ด้าน คือ Cohen and Uphoff (1980 : อ้างถึงในพงษ์ธร ชาญศิริ. 2552 : 50-51)

- 1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
- 1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
- 1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแทนครัวเรือน ครัวเรือนละ 1 คนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ ขึ้น ไปซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 12 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 2,255 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาและกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนประชากรตามสูตร ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) จำนวน 340 คน และทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีเป็นระบบ (Systematic Random Sampling)

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือ พื้นที่ของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งเขตการปกครอง 12 หมู่บ้านได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านแกหมูที่ 1	หมู่ที่ 7 บ้านขามเฒ่า
หมู่ที่ 2 บ้านแกหมูที่ 2	หมู่ที่ 8 บ้านหนองแวงบ่อแก้ว
หมู่ที่ 3 บ้านแกหมูที่ 3	หมู่ที่ 9 บ้านดอนลำควน
หมู่ที่ 4 บ้านแกหมูที่ 4	หมู่ที่ 10 บ้านหนองแวงใต้
หมู่ที่ 5 บ้านดอนขี้	หมู่ที่ 11 บ้านคำขอนแก่น
หมู่ที่ 6 บ้านดอนสวรรค์	หมู่ที่ 12 บ้านขามเฒ่าเหนือ

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

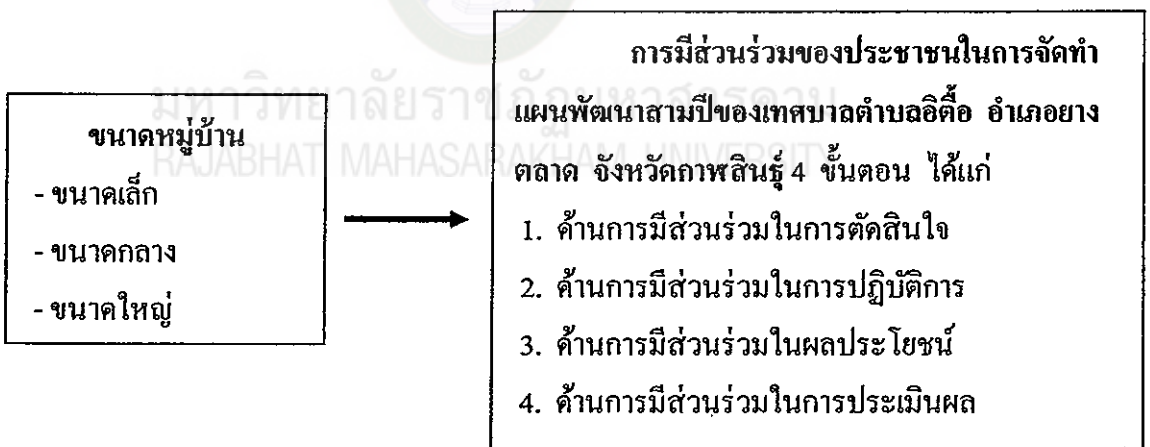
ระยะเวลาในการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558 - 30 เมษายน 2558

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ผู้ศึกษาได้ดำเนินแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ Cohen and Unhoff (1980 : อ้างถึงในพงษ์ธร รัชฎญศิริ. 2552 : 50-51) เป็นเกณฑ์ในการศึกษา เนื่องจากแนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ดังแผนภาพที่ 1 ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับ กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการปฏิบัติการ และร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนานอกจากนี้ ยังเกี่ยวข้องกับการประเมินผลโครงการรวมถึงการเข้าไปได้รับอำนาจที่จะคิดทำมากขึ้น ไม่ว่าจะในเรื่องการเมือง หรืออำนาจในการตัดสินใจที่จะดำเนินการใดๆ โดยต้องร่วมกันอย่างมีอิสรภาพเสมอภาคเท่าเทียมกัน และควรมีส่วนร่วมด้วยอย่างแท้จริง/เข้มแข็ง (Active) มิใช่ร่วมอย่างผิวเผินเฉื่อยชา (Passive) และต้องร่วมตั้งแต่ขั้นแรกของกระบวนการ จนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ (Entire Development Process) ดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ได้แก่การร่วมประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนพัฒนาสามปีการมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการของชุมชนเพื่อนำมา กำหนดแนวทางการพัฒนาสามปี และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการที่เหมาะสมเพื่อนำมากำหนดในแผนพัฒนาสามปี

1.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ หมายถึง การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลได้มีการเข้าร่วมเวทีประชาคมเพื่อชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ของเทศบาลได้รับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อจัดทำเป็น โครงการต่างๆ นำไปสู่การพัฒนาเทศบาลต่อไป การมีส่วนร่วมประชุมกับเทศบาลเพื่อจัดทำงบประมาณของโครงการ การมีส่วนร่วมตรวจรับงานจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น

1.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง แผนพัฒนาเทศบาลได้ดำเนินการตามโครงการต่างๆ ไปแล้ว ประชาชนในชุมชนสามารถที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการนั้นๆ เช่น ประโยชน์จากสาธารณสุขปโลกและสาธารณสุขการ เศรษฐกิจ สาธารณสุขสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติและการศึกษา

1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบล ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้แทนประชาคมท้องถิ่นเพื่อเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี และการรับทราบผลการประเมินผลแผนพัฒนาสามปี

2. ตัวแทนครัวเรือน หมายถึง ประชาชนที่เป็นตัวแทนของแต่ละครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป ที่มีสิทธิในการเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอปางดะ จังหวัดกาฬสินธุ์

3. เทศบาล หมายถึง องค์กรปกครองที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งตาม พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 ในที่นี้ คือเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

4. แผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง แผนพัฒนาสามปี และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

5. แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะกำหนดเป็นรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีกระบวนการเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

6. แผนการดำเนินงาน หมายถึง การปฏิบัติงานตามแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น

7. ขนาดหมู่บ้าน หมายถึง การแบ่งหมู่บ้านตามจำนวนประชากรทั้งหมดที่ได้จากทะเบียนราษฎร์ โดยมีเกณฑ์ในการแบ่งตาม โครงการพัฒนาศักยภาพ ของหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) คือหมู่บ้านขนาดเล็ก (S) ได้แก่หมู่บ้านที่มีจำนวนประชากรน้อยกว่า 500 คน หมู่บ้านขนาดกลาง (M) ได้แก่ หมู่บ้านที่มีจำนวนประชากรระหว่าง 500 คน - 1,000 คน และหมู่บ้านขนาดใหญ่ (L) ได้แก่ หมู่บ้านที่มีจำนวนประชากรมากกว่า 1,000 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงระดับ ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

2. ทราบถึงความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยจำแนกตาม ขนาดหมู่บ้าน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำข้อเสนอเทศไปส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามกลุ่มเป้าหมายได้ถูกต้องต่อไป

3. ทราบถึงข้อเสนอแนะความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขพัฒนา ความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการจัดทำแผนพัฒนาสามปีให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลดู่ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาได้ใช้แนวคิดและทฤษฎีรวบรวมวรรณกรรม ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจและความต้องการ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
5. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548
6. แนวทางการจัดทำแผนสามปี
7. บริบทของเทศบาลตำบลดู่
8. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

แนวคิดและหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน มีนักวิชาการเป็นจำนวนมากได้เสนอแนวความคิดเอาไว้ ซึ่งเป็นประโยชน์และเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2527:18) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่า หมายถึงการเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (mental and emotional involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (group situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการบรรลุเป้าหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกประทับใจกับกลุ่มดังกล่าวด้วย สรุปได้ว่าเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องมิใช่เป็นแต่เพียงการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มชนเท่านั้นหรือการมีส่วนร่วมอาจหมายถึงการทำงานร่วมกันกับกลุ่ม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความตั้งใจ (ความร่วมมือ

ร่วมใจ) โดยการกระทำดังกล่าวให้ห้วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่ทรงประสิทธิภาพคือ ถูกจังหวะ และเหมาะสม (การประสานงาน) กับทั้งการกระทำการงานดังกล่าวด้วยความรู้สึกผูกพันให้ ประจักษ์ว่าเชื่อถือได้ (ความรับผิดชอบ) ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลัง การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มอีกด้วย

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2530: 61) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ชาวบ้าน ทั้งในรูปของส่วนบุคคลและกลุ่มคนต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรม หนึ่ง หรือหลายกิจกรรม โดยจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจมิใช่เข้าร่วมเพราะหวังรางวัล ตอบแทน และสิ่งที่สำคัญคือ การมีส่วนร่วมนั้นจะต้องสอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ ความต้องการ และวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ในชุมชนด้วย

สมนึก ปัญญาสิงห์ (2532 : 273) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนเข้ามามีโอกาสในการดำเนินงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลาย เรื่องรวมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดขึ้น ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง

ทงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2534 : 45) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วมของ ประชาชน ในพัฒนานั้น ครอบคลุมตั้งแต่เริ่มต้นของการวางแผน ไปจนถึงการลงมือปฏิบัติตาม แผน และการประเมิน นั่นหมายความว่า การวางโครงการใดๆ ก็ตามจะเริ่มต้นด้วยการ ปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อวิเคราะห์หรือชี้ชัดตัวปัญหาให้ได้และประชาชนจะต้องมาร่วมกัน เพื่อ วิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหาที่พวกเขาเห็นว่าเป็นไปได้ไปจนถึง การลงมือปฏิบัติการและการประเมินผล

คุณฎี อายุวัฒน์ และคณะ (2535 : 7) อธิบายไว้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนได้มี โอกาสเข้าร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่กระบวนการเบื้องต้นจนถึงกระบวนการ สิ้นสุด โดยที่การเข้าร่วมอาจร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือครบวงจรก็ได้ การเข้าร่วมมีทั้ง รายบุคคล กลุ่มคน จนถึงองค์กร ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องกัน การเข้ามาร่วมรับผิดชอบเพื่อ ดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง ไปในทิศทางที่ต้องการ โดยการทำผ่านกลุ่มหรือ องค์กรเพื่อให้ บรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1977 อ้างถึงใน ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2540 : 11) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในทัศนะของการพัฒนาชนบทว่า " การมีส่วนร่วมที่ดีจะต้อง ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของประชาชน 4 ประการ ได้แก่ มีส่วนร่วมในกระบวนการ ตัดสินใจว่า จะทำอะไร และทำด้วยวิธีการอย่างไร มีส่วนในการดำเนินโครงการ ตัดสินใจในการ

ให้ทรัพยากรสนับสนุน โครงการและร่วมมือกับองค์กร หรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะ มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ อันเกิดจากโครงการพัฒนา และมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการทุกประเภท

คารม คำพิฑูรย์ (2545 : 15) สรุปความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอน ซึ่งผลดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำ (Contribution) เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งยังทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

พัฑริ ลิโรรส (2546 : 2) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง กระบวนการ ซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียมีโอกาสแสดงทัศนะ แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น เพื่อแสวงหาทางเลือก และการตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2547 : 4) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจ หรือเคยเข้าร่วมด้วยเล็กน้อยได้เข้าร่วมมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่เพียงมีส่วนร่วมอย่างผิวเผิน แต่เข้าร่วมด้วยแท้จริงยิ่งขึ้น และการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

จากการศึกษาการมีส่วนร่วม ผู้ศึกษาสรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการปฏิบัติการ และร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการประเมินผลโครงการ โดยรวมถึงจะได้รับอำนาจ ที่จะคิดทำมากขึ้น ไม่ว่าในเรื่องการเมืองหรืออำนาจการตัดสินใจที่จะดำเนินการใดๆ โดยต้องร่วมกันอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค เท่าเทียมกันและควรมีส่วนร่วมด้วยอย่างแท้จริงและเข้มแข็ง

1.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน

สมบุญธ นันทวงศ์ (2542 : 18-19) ถ้าพิจารณาในแง่ของความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถแยกความสำคัญ ได้ดังนี้

1. เนื่องจากโครงการพัฒนาชุมชนในทุกโครงการจะมีวัตถุประสงค์หลักประการหนึ่งคือเพื่อให้ประชาชนกินคืออยู่ดี มีรายได้สูงขึ้นมีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น รวมตลอดถึงต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่นๆ เป็นไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นหากประชาชนในชุมชนซึ่งเป็นประชากรเป้าหมายของโครงการพัฒนาชุมชน ได้ยอมรับและสนับสนุนต่อการพัฒนาชุมชน โครงการเหล่านั้นย่อมมีโอกาสที่จะบรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ง่าย และในทางตรงกัน

ข้ามหากประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นประชากรเป้าหมายของโครงการพัฒนาชุมชน ไม่ให้การสนับสนุนจนถึงขนาดทำการต่อต้านแล้ว โครงการพัฒนาชุมชนนั้นย่อมประสบกับความล้มเหลวในที่สุด

2. เนื่องจากการยอมรับว่าประชาชนในชุมชนเป็นผู้รู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการต่างๆ ของชุมชนตนเองเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะเป็นผู้อาศัยในพื้นที่นั้นมานานอย่างต่อเนื่อง จึงน่าจะรู้เรื่องราวของปัญหาและความต้องการ ดังนั้นการที่ประชาชนในชุมชนนั้นๆ ซึ่งเป็นผู้ที่ทราบปัญหาและความต้องการ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในขั้นตอนต่างๆ ของการพัฒนา จึงน่าจะเป็นสิ่งที่ดีเพื่อที่จะ ได้สร้างความรู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของและการแก้ปัญหาของชุมชน ได้อย่างตรงจุดกับความต้องการมากขึ้น

3. เนื่องจากตระหนักว่า แนวคิดของการพัฒนาชุมชนในลักษณะที่จะใช้รูปแบบเดียวกันทั่วประเทศเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติทั้งนี้เพราะสภาพปัญหาความต้องการ ตลอดจนสภาพภูมิศาสตร์พื้นที่ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองค่านิยม และวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกัน ฉะนั้นการที่จะให้รูปแบบของการพัฒนาชุมชนเป็นรูปแบบเดียวกันทั้งประเทศนอกจากจะเป็นการแก้ไขปัญหาไม่ตรงจุดแล้ว ยังอาจสร้างความล้มเหลวในการดำเนินโครงการสร้างการพัฒนาชุมชนได้ง่าย โดยเฉพาะถ้าชุมชนไม่ยอมรับ ไม่ให้ความร่วมมือ หรือต่อต้านในสิ่งที่บังคับหรือชี้นำให้เขา

4. ส่วนประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย รัฐบาลให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองมาเป็นแนวทางในการปูพื้นฐานเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนในชุมชน ซึ่งแนวคิดที่สำคัญประการหนึ่งคือการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการพัฒนาประเทศให้เกิดขึ้นทุกระดับในการพัฒนาชุมชนก็เช่นกันแนวคิดของการพัฒนาชุมชนจะมุ่งเน้นที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในขบวนการพัฒนาชุมชนนั้นๆ ช่วยเป็นการปลูกฝัง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในวิถีชีวิตของประชาชนในระดับชุมชนจริงๆ อาทิ ความร่วมในกระบวนการพัฒนา การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นการรู้จักอดทนและอดกลั้น ต่อความเห็นของบุคคลที่แตกต่างจากตนการใช้เหตุผล การเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การเคารพในสิทธิและหน้าที่ เป็นต้น

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528 : 4) ได้นิยามความหมายของการมีส่วนร่วมว่า ต้องครอบคลุมในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นครอบคลุมถึงการสร้าง โอกาสที่เอื้อหรือเปิด โอกาสให้สมาชิกทุกคนและสังคม ได้ร่วมกิจกรรมนำไปสู่การพัฒนาและทำให้ได้รับประโยชน์ จากการพัฒนาเท่าเทียมกัน

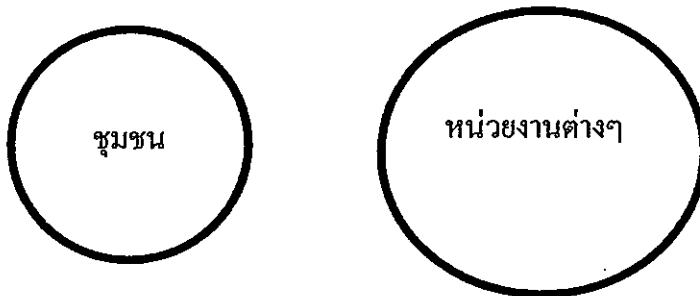
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนสะท้อนการเข้าไปเกี่ยวข้องกับ โดยความสมัครใจเป็น ประชาธิปไตยในการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายการวางแผน และการดำเนิน โครงการพัฒนา เศรษฐกิจสังคมและการแบ่งสรรผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนา การพิจารณาในมิติดังกล่าวการมี ส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นการเชื่อมระหว่างส่วนที่ประชาชนลงทุน(แรงงาน และทรัพยากร) เพื่อการพัฒนา กับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุน

3. ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจแตกต่างกันไปตามสภาพโครงสร้าง การบริหาร นโยบายและลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้ เป็นเพียงเทคนิควิธีการแต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดการพัฒนาที่มุ่งประโยชน์ที่ได้รับ จากการลงทุน

รูปแบบการมีส่วนร่วม

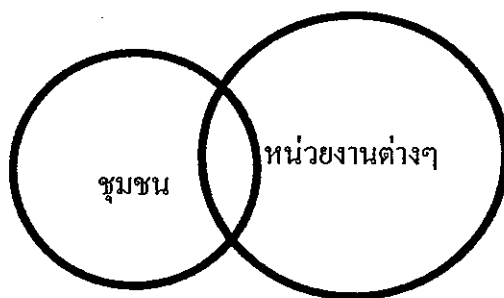
รูปแบบการมีส่วนร่วม องค์การสหประชาชาติ (United Nations 1981) ได้รวบรวม รูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง จะเป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นไปโดยการ อาสาสมัครหรือการรวมตัวกันขึ้นเอง เพื่อแก้ไขปัญหาของกลุ่มของตน โดยเน้นการกระทำที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากภายใน

ภาพที่ 2 การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง

2. การมีส่วนร่วมแบบชักนำ เป็นการเข้าร่วม โดยต้องการความเห็นชอบ หรือ สนับสนุน โดยรัฐบาลหรือหน่วยงานอื่นๆเป็นรูปแบบที่เกิดขึ้นในประเทศที่กำลังพัฒนา

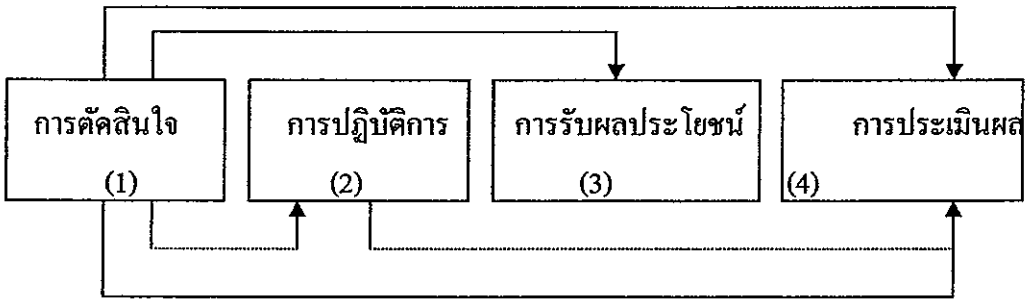
ภาพที่ 3 การมีส่วนร่วมแบบชักนำ

3. การมีส่วนร่วมแบบบังคับ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมภายในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลภายใต้การจัดการ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือโดยการบังคับโดยตรงผู้กระทำได้รับผลทันทีแต่จะไม่ได้รับผลในระยะยาว

ภาพที่ 4 การมีส่วนร่วมแบบบังคับ

โคเฮนและนอร์แมน. (John M.Cohen and Norman T.Uphoff) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมโดยทั่วไปในขั้นตอนการตัดสินใจไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจได้เพียงอย่างเดียว ยังใช้การตัดสินใจควบคู่ไปกับขั้นตอนการปฏิบัติด้วย การตัดสินใจยังเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องของผลประโยชน์และการประเมินในกิจกรรมการพัฒนาด้วย จะเห็นว่าการตัดสินใจนั้นเกี่ยวข้องกับเกือบโดยตรงกับการปฏิบัติ แต่ก็เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์และการประเมินผลด้วย โดยที่ผลประโยชน์นั้นเป็นผลมาจากขั้นตอนการตัดสินใจแล้วทั้งสิ้น นอกจากนี้ก็จะมีผลสะท้อนกลับจากการประเมินผล และการปฏิบัติการกลับไปสู่การตัดสินใจอีกด้วยการมีส่วนร่วม โดยทั่วไป (ผังแผนภาพ)

ภาพที่ 5 แสดงแนวคิดสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วม

แนวความคิดของ John M.Cohen and Norman T.Uphoff (อ้างถึงใน พวงทอง โยธา ใหญ่ 2545 : 12) ได้เสนอว่า การมีส่วนร่วมมี 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทุกขั้นตอนมีความสัมพันธ์โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมที่ขั้นตอนการตัดสินใจเป็นประการสำคัญ ซึ่งในแนวทางการมีส่วนร่วมนั้นมุ่งให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหา เป็นผู้ที่มิบทบาทในทุก ๆ เรื่อง ไม่ใช่ที่กำหนดให้ประชาชนปฏิบัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทุกอย่างต้องเป็นเรื่องของประชาชนที่จะคิด ซึ่งแนวคิดนี้มีกรอบพื้นฐานและวิเคราะห์การมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ การริเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจ และการตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริการและการประสานขอความช่วยเหลือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ที่เกิดจากการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลประโยชน์ทางด้านสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการควบคุม ตรวจสอบการดำเนินงานกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วม

นอกจากนั้น อัฟฮอฟ (Norman T.Uphoff) ได้เสนอกรอบคิดเบื้องต้นในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทว่า มี 3 มิติ และ 2 บริบท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

มิติของการมีส่วนร่วม มี 3 มิติ คือ

1. มีส่วนร่วมอะไรบ้าง ซึ่งแบ่งเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยทางทางใดทางหนึ่ง (เช่น สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ การบริหารกิจกรรมหรือการประสานงาน) การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการทำงาน

2. มีส่วนร่วมกับใครบ้าง ได้แก่มีส่วนร่วมกับชาวบ้าน ผู้นำชุมชนเจ้าหน้าที่ทางราชการนักพัฒนาเอกชน ทั้งนี้ให้พิจารณาถึงคุณลักษณะของผู้เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องเพศ สถานภาพครอบครัว อาชีพและรายได้

3. มีส่วนอย่างไรบ้าง ได้แก่มีส่วนร่วมโดยสมัครใจหรือถูกบังคับลักษณะรูปแบบของการมีส่วนร่วม โดยผ่านองค์กรประชาชนหรือโดยตรงขนาดของการมีส่วนร่วม ผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมนั้นช่วยเพิ่มพลังของประชาชนหรือเป็นแค่เพียงการได้ติดต่อสัมพันธ์กับนักพัฒนาเท่านั้น

บริบท มี 2 บริบท คือ

1. ลักษณะของโครงการ โดยพิจารณาจากลักษณะของสิ่งเข้าว่ามีความซับซ้อนของเทคโนโลยีเพียงใด ลักษณะของประโยชน์ที่ได้รับ(ความเร็ว ค่าที่ได้รับประโยชน์) และเงื่อนไขที่ต้องกำหนด เช่น การเข้าถึงการบริหาร โครงการ ความยืดหยุ่นของโครงการ เป็นต้น

2. สภาพแวดล้อมของกิจกรรมตามโครงการ ได้แก่ ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ ปัจจัยทางกายภาพและธรรมชาติ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยทางการเมือง เป็นต้น

1.3 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ติน ปรัชญพทุทธิ (2539 : 15) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการมีส่วนร่วมหรือภาวะผู้ตามไว้ว่า ทฤษฎีนี้ได้รับความสนใจจากนักวิชาการส่วนใหญ่ไม่น้อยมาก เนื่องจากนักวิชาการคิดว่าองค์กรมีภาวะผู้นำที่ดี ก็จะพลอยมีภาวะผู้ตามดีไปด้วย เป็นการมองค่อนข้างแคบเพราะนอกจากจะมองปรากฏการณ์เพียงด้านเดียวแล้ว การที่นักวิชาการให้ความสำคัญแก่การมีส่วนร่วมหรือภาวะผู้ตามนั้น พอสรุปสาเหตุหลายประการด้วยกันคือ ประการแรก นักวิชาการบางคนอาจจะไม่แน่ใจว่าองค์กรมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด ที่จะต้องให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประการที่สอง ผู้คนยังไม่แน่ใจว่าวัตถุประสงค์ของการยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมคืออะไรกันแน่ ประการที่สาม หากผู้นำยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมแล้วผู้ตามเหล่านั้น ได้แก่ใครบ้าง ผู้ตามทั้งหมดหรือเฉพาะผู้ตามที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้นำเท่านั้น และประการสุดท้าย หากผู้นำยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว ผู้ตามควรจะเข้าไปมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด และลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วมเช่นนั้นสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตามอย่างไรบ้าง

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมอาจจะมียุ่อยู่มากมายหลายทฤษฎีด้วยกัน แต่ละทฤษฎีการมีส่วนร่วมสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ ๆ คือ ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) และทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)

ทฤษฎีความเป็นผู้แทน ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นผู้แทนของผู้นำและถือว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง/ถอดถอนผู้นำเป็นเครื่องหมายของการที่จะให้หลักประกันกับการบริหารงานคืออย่าง

ใดก็ดีทฤษฎีนี้เน้นเฉพาะการวางโครงการและการสร้างสถาบันเพื่อเป็นเครื่องในการให้ผู้ตามเข้ามา มีส่วนร่วมเท่านั้น เช่นการเลือกตั้งทั่วไป การเลือกโดยคะแนนลับ และประชุมปรึกษาหารือประจำปี จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมตามนัยของทฤษฎีนี้ได้เปิดโอกาสให้ผู้ตามได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์การอย่างแท้จริงและผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจได้แก่บรรดาผู้นำต่าง ๆ ที่เสนอตัวเข้าสมัครรับการเลือกตั้งส่วนผู้ตามนั้นเป็นเพียงแค่ไม้ประดับเท่านั้น

ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ตามแนวความคิดทฤษฎีนี้การมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ไม่เฉพาะแต่การเข้าไปพิจารณาเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวางนโยบายยิ่งกว่านั้นทฤษฎีนี้ยังมองการมีส่วนร่วมเป็นการให้การศึกษาและพัฒนาการกระทำทางการเมืองและสังคมที่มีความรับผิดชอบนั้นก็คือการ ไม่ยอมให้มีส่วนร่วมนับว่าเป็นการคุกคามต่อเสรีภาพผู้ตาม

งาน อภิวัตน์สิทธิ และคณะ (2540 : 28) กล่าวว่าไว้ว่าพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกต่อกันหรือปฏิสัมพันธ์ในสังคมนั้นไม่ว่าในระดับบุคคลหรือระดับกลุ่มเราจะเห็นว่ามียุ 5 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ ความร่วมมือ การแข่งขัน ความขัดแย้ง การประนีประนอม และการกลืนกลาย ซึ่งทั้ง 5 รูปแบบนี้อาจเกิดจากความสัมพันธ์โดยตรงหรือโดยอ้อมก็ได้

จากแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมหมายถึง การที่ประชาชนเกิดความรู้สึกและความต้องการว่าเป็นเจ้าของร่วมกัน มีความเป็นอิสระ มีอำนาจในการตัดสินใจ มีกิจกรรมร่วมกัน สามารถจัดการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาได้ด้วยตนเองรวมพลังสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและสามารถขยายเครือข่ายในเขตพื้นที่ต่าง ๆ เป็นต้น

1.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของชาชนบทมิไม่เท่าเทียมกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของชุมชน เพราะอิทธิพลของสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชนผู้อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนั้น ดังมีผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมการพัฒนาของฝ่ายประชาชน ดังนี้

ลิขิต ธีรเวคิน 2520 (อ้างถึงใน พวงทอง โยธาใหญ่ 2545 : 17) ได้กล่าวถึงผลของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1.ผลทางเศรษฐกิจ

1.1 การมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาชนบท ช่วยให้การใช้จ่ายเพื่อการดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความระมัดระวัง

1.2 การมีโครงสร้างการปกครองตนเอง โดยสมาชิกส่วนใหญ่รู้สึกว่าคุณมีสิทธิและหน้าที่และมีบทบาทสำคัญ โดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม จะทำให้เกิดการดำเนินงานและปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการอยู่ในความสนใจหรือเอาใจใส่ของสมาชิกย่อมเป็นผลดีในแง่การดูแลควบคุมโดยมวลสมาชิกเอง มิให้เกิดการฉ้อโกงหรือกระทำการอันผิดระเบียบ กฎข้อบังคับ ฯลฯ เป็นการควบคุมทรัพยากรให้เกิดการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลทางเศรษฐกิจอีกแห่งหนึ่ง

2. ผลทางการเมือง

ผลทางการเมืองที่เห็นได้ชัดก็คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น จะเป็นการเสริมความรู้สึกว่า การปกครองตนเองนั้นมีผลลัพธ์ประจักษ์ที่เป็นตัวตน มิใช่มีเฉพาะสิทธิในการเมืองในลักษณะนามธรรม แต่สามารถโยงนามธรรมให้ออกมาในรูปธรรม คือการวางนโยบายการพัฒนาชุมชนเพื่อประโยชน์ของชุมชนของตน

3. ผลทางสังคมและจิตวิทยา

3.1 ผลทางสังคมและจิตวิทยานั้น ย่อมเห็นได้ว่าจากการรู้สึกว่าคุณเป็นเจ้าของท้องถิ่น มีสิทธิ มีเสียงและอำนาจที่จะจัดการกับโชคชะตาของท้องถิ่นได้ ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความรู้สึกที่เป็นเจ้าของท้องถิ่นซึ่งสามารถและยินดีที่จะดูแลตนเอง ความผูกพันกับท้องถิ่นจะมีมากขึ้นและความสนใจในการพัฒนาท้องถิ่นก็จะตามมา

3.2 การมีสิทธิในการปกครองตนเองและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทจะนำไปสู่การพัฒนาความรู้จักร่วมมือกันในชุมชน การจัดข้อขัดแย้งและความเห็นไม่ตรงกันในเรื่องนโยบาย การตกลงกันในเรื่องการจัดสรรทรัพยากร การออมชอมและประนีประนอมในการกระบวนกรถกเถียงตัดสินใจนโยบาย ซึ่งเป็นการเสริมสร้างในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีหลักมีเกณฑ์ในการจัดการเรื่องภายในชุมชน

4. วิทยาการ

4.1 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตั้งแต่การริเริ่ม การทำแผน ฯลฯ ทำให้เกิดการพยายามเรียนรู้วิทยาการต่าง ๆ ได้ ในด้านการวางแผน การบริหาร โครงการ ฯลฯ อย่างน้อยก็ในขั้นพื้นฐาน

4.2 เมื่อกระบวนการพัฒนาชนบทมีความต่อเนื่อง และสมาชิกชุมชนมีส่วนร่วม และผลในทางสังคมจิตวิทยาเกิดขึ้นตามที่ได้กล่าวมา จะทำให้สมาชิกชุมชนคอยสลับรับฟังติดตามข่าวสารโดยเฉพาะความรู้ทางวิทยาการ เพราะมีผลโดยตรงและมีความสัมพันธ์กับชีวิตคนท้องถิ่น และชีวิตของคนในชุมชน ทำให้เกิดการตื่นตัวและเข้าใจถึงปัญหาและวิทยาการต่าง ๆ

5. ผลต่อนโยบายระดับชาติ

5.1 ผลต่อนโยบายพัฒนาระดับชาติประการแรก คือ การแข่งขันกันระหว่างชุมชนที่ปกครองตนเอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นกับชุมชนอื่น ๆ ทำให้พยายามปรับปรุงแก้ไขความล้ำหลังต่าง ๆ การแข่งขันเช่นนี้ย่อมนำไปสู่การสร้างสรรค์ เป็นการช่วยพัฒนาประเทศในระดับชาติไปในตัว

5.2 การรู้จักวางแผนพัฒนาชุมชนในลักษณะการประสานกับแผนระดับอำเภอ ระดับจังหวัดและระดับชาติเท่ากับเป็นหน่วย ๆ หนึ่งซึ่งเปรียบได้กับชิ้นส่วนของการต่อภาพให้ครบรูป

5.3 การปกครองตนเองและการพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเอง เป็นการช่วยให้การพัฒนาชนบทเป็นไปตามความต้องการและจำเป็นของท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นเป็นผู้ตัดสินใจและดำเนินการซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลไปในตัว

ไพรัตน์ เชชะรินทร์ (2527 : 6-7) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจจะดีกรอบได้แตกต่างกันแต่เดิมนั้นรัฐมักจะมองในแง่การสมทบแรงงาน วัสดุ เงิน ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมบำรุงรักษามากกว่าร่วมสมทบด้านวัสดุและเงิน แม้ว่าจะยังจำเป็นอยู่ก็ตาม โดยภาพรวมก็ยังเห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานั้น จะต้องเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1. ร่วมศึกษาปัญหา สาเหตุของปัญหา และความต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิดสร้างรูปแบบการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหา เพื่อสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมกำหนดทิศทาง แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม
4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมบริหารงานพัฒนา ทั้งสติปัญญา แรงงานและทุน ตามขีดความสามารถ

จากการศึกษาความหมายของการมีส่วนร่วมผู้ศึกษาสรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการ การตัดสินใจกระบวนการปฏิบัติการ และเข้าร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนานอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการประเมินผลโครงการรวมถึงที่จะเข้าไปได้รับอำนาจที่จะคิดทำมากขึ้น ไม่ว่าในเรื่องการเมืองหรือ อำนาจตัดสินใจที่จะดำเนินการใดๆ โดยต้องร่วมกันอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาคเท่าเทียมกันและควรมีส่วนร่วมด้วยอย่างแท้จริง/เข้มแข็ง(Active) มิใช่ร่วมอย่างผิวเผินเฉื่อยชา(Passive) และต้องร่วมตั้งแต่ขั้นแรกของกระบวนการจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ(Entire Development Process) ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึงการมีส่วนร่วมในการริเริ่มตัดสินใจดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึงการมีส่วนร่วมไม่ว่าจะเป็นทั้งทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม ผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบกิจกรรมทั้งหมดและเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

2. แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจและความต้องการ

แรงจูงใจ การจูงใจ และความต้องการ(Motivation and Needs)

จิราภา เต็งไตรรัตน์ (2543 : 240-248) เพราะเหตุใดคนเราหรือสัตว์จึงแสดงพฤติกรรมอยู่เสมอมาตั้งแต่เกิดจนตาย คำตอบก็เพราะมีแรงผลักดัน อำนาจความอยาก ความต้องการหรือพลังขับเคลื่อน กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา แรงหรือพลัง อำนาจเหล่านี้เรียกได้มากมายหลายชื่อ เช่น Need Motive Drive Want Urge Desire Instinet Wish Libido Incentive

ความหมายของแรงจูงใจและการจูงใจ

แรงจูงใจ คือ พลังแรงภายในของบุคคล (หรือสัตว์) ที่ทำให้คนเรา (หรือสัตว์) เกิดพฤติกรรมและควบคุมแนวทางของพฤติกรรมให้บรรลุจุดหมาย

การจูงใจ คือ กระบวนการชักจูง เร้าใจที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล และทำให้อยากทำพฤติกรรมต่างๆ ออกมาโดยที่ตัวเองอยากทำตามที่ตัวเองปรารถนา หรือทำพฤติกรรมตามที่ผู้จูงใจคนอื่นอยากให้ทำก็ได้ ดังนั้นการจูงใจจึงมี 2 ชนิด การจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) กับ การจูงใจภายนอก ที่เรียกว่า Extrinsic Motivation การจูงใจภายในบางที่เรียกว่า Self-motivation

ลักษณะสำคัญของแรงจูงใจ

1. เป็นตัวการที่ก่อให้เกิดพลังงานในการแสดงพฤติกรรม
2. เป็นสิ่งเร้า สิ่งกระตุ้นให้อินทรีย์ไม่หยุดนิ่ง
3. เป็นสิ่งซึ่งต้องได้รับการเสริมแรง (เช่น เมื่อคนเกิดแรงจูงใจ คนต้องได้รับการตอบสนอง อาจเป็นรางวัล สิ่งของเป็นการเสริมแรงภายนอก

อำนาจหรืออิทธิพลของแรงจูงใจ

1. ทำให้สภาพร่างกายเปลี่ยนแปลงไป
2. ทำให้สภาพอารมณ์เปลี่ยนแปลง
3. ก่อให้เกิดนิสัยความเคยชิน

4. ช่วยสร้างความรู้สึกลับ

5. ทำให้เกิดความมุ่งหวัง อยากได้สิ่งต่างๆ และจัดการปรับปรุง

ถึงแวดล้อมเสียใหม่

ชนิดของแรงจูงใจ

อาจแยกออกเป็นหลายชนิด แต่ที่นิยมแบ่งกันนั้นมีอยู่ 3 ชนิดใหญ่ๆคือ

1. แรงจูงใจทางด้านร่างกาย (Physiological Motives) คือ พลังที่ทำให้คนแสดงพฤติกรรมในการรักษาสภาพชีวิตให้อยู่รอด อยู่ในภาวะสมดุลมีปกติสุข ไม่ตาย เช่น แรงจูงใจในการบำบัดความหิว ความกระหาย ความต้องการพักผ่อน การขับถ่าย และแรงจูงใจทางเพศ เป็นต้น แรงจูงใจทางกายนับว่าเป็นแรงจูงใจปฐมภูมิ (Primary Motives) ของคนเราทีเดียว

2. แรงจูงใจในทางสังคม (Social Motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ (Acquired, Learned, Secondary Motive) เช่น ความอยากมีเพื่อน ต้องการมีหน้ามีตา อยากรวย อยากสุขสำราญใจ แรงจูงใจทางสังคม เป็นผลมาจากความต้องการทางจิตใจของคนเราด้วยพร้อมๆ กัน เพื่อสนองจิตใจให้เบิกบานในการดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคม

3. แรงจูงใจส่วนบุคคล (Personal Motive) ได้แก่ แรงจูงใจที่คนเราอยากทำ อยากเป็น หรืออยากได้ตามที่ตนเองต้องการเป็นส่วนตัว โดยเฉพาะ เป็นลักษณะพิเศษ

แรงขับ (Dive)

แรงขับ ไม่ใช่สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ใช่รูปธรรมเหมือนกับกล้ามเนื้อ หรือเหล็ก หรือวัสดุใดๆ แรงขับเป็นเพียงคำๆ หนึ่งที่ยอมรับความจริงว่า พฤติกรรมของมนุษย์และสัตว์อื่นขึ้นอยู่กับไม่เฉพาะแต่การหนุนกำลัง (Reinforcement) เท่านั้น แม้เมื่อไม่มีตัวหนุนกำลัง ร่างกายก็อาจจะแสดงพฤติกรรมออกได้ด้วยเรื่องของแรงขับ เช่น จำนวนเวลาของการอดอาหาร อดน้ำ อุณหภูมิในร่างกายปกติ ฮอร์โมนจากต่อมต่างๆ ผลิตออกไม่ได้สัดส่วน

แรงขับ คือ อะไร

แรงขับ คือ สภาวะของสิ่งมีชีวิตที่ถูกกระตุ้นทางสรีระให้เกิดการแสดงพฤติกรรม เพื่อที่จะให้ถึงจุดหมายของความต้องการเร็วขึ้น นักจิตวิทยาได้เสนอแนะวิธีสังเกตเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เกิดจากแรงขับไว้ดังนี้

1. เมื่อสัตว์ บุคคลเกิดแรงขับ ก็จะเกิดอาการตึงเครียด เกิดความกระวนกระวาย กระสับกระส่าย ยังมีแรงขับมากจะทำให้มนุษย์และสัตว์อยู่ในภาวะตื่นตัว และกระตือรือร้นในการกระทำกิจกรรมต่างๆ มากด้วย

2. เมื่อสัตว์และบุคคลได้เรียนรู้แล้ว ก็จะแสดงพฤติกรรมได้เร็วขึ้น

3. เมื่อบุคคลมีแรงขับมากก็พยายามที่จะฟันฝ่าอุปสรรคไปให้ถึงจุดหมายได้

4. การให้บุคคลหรือสัตว์ได้เลือกที่จะแสดงพฤติกรรมอันใดอันหนึ่ง ซึ่งโดยปกติแล้วมีความต้องการและแรงขับมากกว่าหนึ่งเสมอ

ทฤษฎีแรงจูงใจ (Theory Of Motivation)

ทฤษฎีแรงจูงใจที่สำคัญมี 6 ทฤษฎี

1. ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการแรงขับและเครื่องล่อ (The Need Drive Incentive Theory) มีหลักการว่า ความต้องการของบุคคลจะเป็นแรงขับให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในเครื่องล่อที่มีอยู่ เช่น เมื่อบุคคลต้องการอาหารจะเกิดความหิว ก็จะคืนรนให้ได้อาหารมาบำบัดความต้องการของบุคคล เมื่อบุคคลอิ่มแล้วความต้องการก็หมดไป เพราะร่างกายกลับคืนสู่สภาวะสมดุลแล้ว

2. ทฤษฎีสติงเร้า (Cue Stimulus Theory) สติงเร้าเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม เช่น ปริญาเป็นสติงเร้าให้นักเรียนที่สำเร็จมัธยมปลายคืนรนให้ได้ปริญา เป็นต้น

3. ทฤษฎีการเร้าอารมณ์ (Affective Arousal Theory) บุคคลจะแสดงพฤติกรรมความต้องการได้ถ้ามีการเร้าอารมณ์เกิดขึ้น เช่น ชายหนุ่มอยากเห็นรอยยิ้มของหญิงสาว จะเร้าอารมณ์ด้วยการชมว่า "วันนี้แต่งตัวเก๋ดี" หรือ "ชุดนี้สวยเป็นพิเศษ"

4. ทฤษฎีแห่งการเรียนรู้ (Cognitive Theory) บุคคลจะแสดงพฤติกรรมได้ถ้าประสงค์จะรู้ หรืออยากจะทำอะไร โดยการคาดคะเนเหตุการณ์ไว้ล่วงหน้า เช่น นักเรียนมีปัญหาอยากรู้บางเรื่องก็ถามครู โดยคาดหวังว่าจะยินดีด้วย ???

4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning Theory) มีความเชื่อว่า พฤติกรรมเกิดจากการเรียนรู้โดยการเลียนแบบ โดยเฉพาะเมื่อตัวแบบ (models) แสดงพฤติกรรมแล้วได้รับรางวัลเขาจะทำตามและยึดเอาบุคคลที่กระทำพฤติกรรมเป็นตัวแบบ ตัวแบบจึงเป็นแรงจูงใจให้เขาทำพฤติกรรมต่างๆ

4.2 ทฤษฎีทางการรู้การเข้าใจ (Cognitive Theories) ทฤษฎีในแนวนี้ใช้กระบวนการคิดเป็นหลักในการอธิบายพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกขึ้นอยู่กับการคิดตีความหมายของเหตุการณ์ เช่น เมื่อมีคนเหยียบเท้าเรา เราอาจจะตีความหมายได้หลายอย่างเช่น เขาอาจตั้งใจ เขาอาจเมา เขาอาจบ้า เขาอาจใจลอย เขาอาจเป็นคนพิการ การคิดตีความหมายการกระทำของเขาจะมีผลต่อการกระทำของเราทฤษฎีในกลุ่มนี้มี 3 ทฤษฎี ได้แก่

4.2.1 ทฤษฎีการยกสาเหตุ (Attribution Theory) พฤติกรรมของบุคคลมาจากสาเหตุหนึ่ง จากสาเหตุพื้นฐาน 2 ชนิดคือ สาเหตุภายใน เช่น บุคลิกภาพ หรือ ความพยายามของเขา สาเหตุภายนอก เช่น สถานการณ์ทางสังคม การกระทำของคนอื่นหรือโชค เช่นเพื่อนสอบวิชา

จิตวิทยาได้ A อาจเป็นเพราะความสามารถของเพื่อน(สาเหตุภายใน) กรอกคะแนนผิด(สาเหตุภายนอก)

4.2.2 ทฤษฎีความสอดคล้องทางการรู้การเข้าใจ (Cognitive-consistency Theory) เมื่อบุคคลเกิดความเข้าใจที่ขัดแย้งกันเขาจะเกิดความไม่สบายใจ และเมื่อเกิดความขัดแย้งทางการรู้การเข้าใจบุคคลจะต้องเปลี่ยนความคิดของเขาหรือการกระทำของเขาเพื่อพยายามทำให้เกิดความสอดคล้องขึ้น

4.2.3 ทฤษฎีการคาดหวัง (Expectancy Theory) บุคคลมีความคิดเกี่ยวกับผลที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำของเขาและเขาจะเลือกที่จะกระทำตามคุณค่าของผลที่เกิดขึ้นและความน่าจะเป็นไปได้ที่จะทำได้สำเร็จ

การจูงใจ = ค่า(valance) x การคาดหวัง(expectancy) เช่น ถ้านิสิตผู้หนึ่งมีความรู้สึกว่าการวิชาจิตวิทยามีคุณค่าสูงสำหรับเขาและเขามีความรู้สึกว่าเป็นไปได้สูงมาก สำหรับวิชานี้ที่เขาจะทำได้ระดับเกรด A

5. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) มีหลักการว่าแสดงพฤติกรรมของบุคคลเป็นการสนองพฤติกรรมของบุคคล เป็นการสนองความต้องการที่เก็บกดไว้ในจิตสำนึก เช่น ที่แกล้งน้อง เนื่องจากความ โกรธที่เคยมีต่อคุณแม่ในครั้งก่อนๆ

6. ทฤษฎีสัญชาตญาณ มีความเชื่อว่าสัญชาตญาณเป็นแรงจูงใจผลักดันให้มนุษย์ทำพฤติกรรม สัญชาตญาณคือแบบอย่างของพฤติกรรมที่ไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้

7. ทฤษฎีแรงขับ ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับแรงขับทางชีวะ(biological drives) เช่นความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ ทำให้เกิดความเครียด ความเครียดที่เกิดขึ้นภายในเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลกระทำพฤติกรรมต่างๆ การทำให้ความเครียดลดลงนี้เรียกว่าการเสริมแรง (reinforcement)

8. ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow 's Hierachy of Need) อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ตามลำดับขั้น ออกเป็น 5 ขั้น คือ

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Need) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์(Survival Need) ได้แก่ ความต้องการในเรื่องของอากาศ ความต้องการอาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ เป็นต้น

2. ความต้องการความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิต (Safety and Security Need) ได้แก่ ความต้องการอยู่อย่างมั่นคง และความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

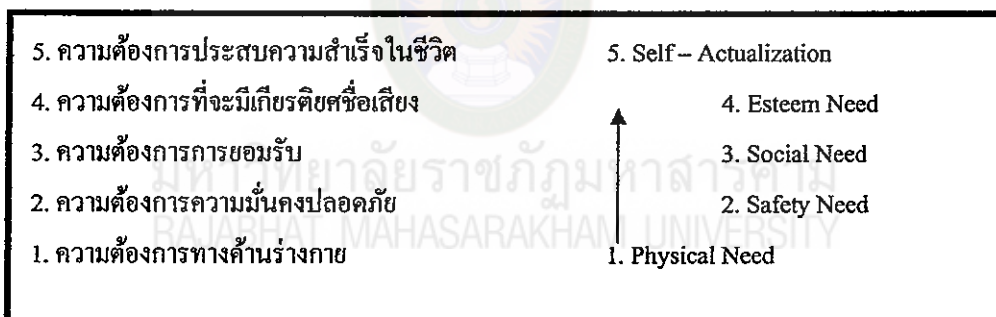
3. ความต้องการด้านสังคม (Social Needs) ได้แก่ ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

4. ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Need) ความต้องการดีเด่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องของความรู้ ความสามารถ และความสำเร็จของบุคคล

5. ความต้องการ การประสบความสำเร็จในชีวิต (Self Actualization Need)

ความต้องการตามหลักของ Maslow

มาสโลว์ ผู้เป็นนักจิตวิทยามนุษยธรรม ได้จัดลำดับความต้องการ 5 ชั้น ซึ่งเริ่มจากพื้นฐานของความต้องการทางกาย แล้วสูงขึ้นทางใจ อันสอดคล้องกับแนวความคิดที่ว่า คนเราจะสุขได้อย่างไร ถ้ากระเพาะยังว่างอยู่ หรือที่ว่า ทหารต้องรบด้วยท้องนั่นเอง ชีวิตที่ได้รับการตอบสนองเบื้องต้น แล้วจะค่อยๆ ต้องการสูงขึ้นตามลำดับดังนี้ คือ

แผนภาพที่ 6 ลำดับความต้องการ 5 ชั้นตามหลักของ Maslow

ความหมายของความต้องการ

ความต้องการ หมายถึง ภาวะที่ขาดแคลนของบุคคลในสิ่งที่จำเป็นจริง เพื่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอด เช่น คนเราโดยทั่วไปต้องการมีปัจจัย 4 อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และเพื่อการคงไว้ซึ่งพืชพันธุ์ของมนุษย์ที่เรียกว่า มีความต้องการทางเพศอีกด้วยเป็นส่วนใหญ่

ชนิดต่างๆของความต้องการ

ตามหลักพัฒนาการมนุษย์ คนเราย่อมมีความต้องการ 4 อย่าง คือ

1. ความต้องการทางร่างกาย
2. ความต้องการทางอารมณ์
3. ความต้องการทางสังคม
4. ความต้องการทางสติปัญญา

หรือตามแนวคิดของนักจิตวิทยา W.I. Thomas บอกว่า คนเรามีความปรารถนา 4 อย่างคือ

1. Wish for Security
2. Wish for New Experience
3. Wish for Response
4. Wish for Recognition

หรือทางหลักพุทธศาสนากล่าวว่า คนย่อมต้องการตามโลกธรรมที่อารมณ์ชอบ 4 อย่าง คือ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข และในขณะที่เดียวกันก็ไม่ปรารถนาใน 4 อย่าง คือ การเสื่อมลาภ การเสื่อมยศ นินทา ทุกข์

โดยปกติมนุษย์เราต้องการอะไรมากมาย ความต้องการของมนุษย์เรามีท่วมท้นสิ้นฟ้าดิน แต่ถ้าจำกัดขอบเขตกันซักหน่อย ทางจิตวิทยาสรุปว่า คนเราต้องการใน 7 ประการคือ

1. อยากมีชีวิตยืนยาว (ไม่อยากตาย)
2. อยากร่ำรวยมั่งมี
3. อยากได้รับความปลอดภัยในสังคม ไม่มีใครเบียดเบียน
4. อยากเด่น อยากโก้เก๋ มีชื่อเสียง
5. อยากสบายกาย ไม่เจ็บ ไม่ป่วย
6. อยากหาความสนุกสนาน บันเทิง
7. อยากมีอิสระเสรีภาพ ไม่เป็นข้าใคร

หรืออีกแนวคิดหนึ่ง นักจิตวิทยาหลายท่านมีความเห็นว่า ความต้องการโดยทั่วไปของคนเรามี 9 ประการดังนี้

1. เสาะแสวงหาเพื่อน
2. ต้องการคุ้มครองคนอื่น
3. หาความรู้ความเข้าใจใหม่
4. หนีภัยอันตรายทั้งปวง
5. เป็นตัวของตัวเอง
6. อยากสบายใจ เป็นสุข
7. ให้คนอื่นช่วยเหลือผู้อื่น
8. พักผ่อนหลับนอน
9. ทำอะไรเล่นเพลินๆ ส่วนตัว

ความต้องการของเด็ก ในวัยเด็กต้องการ 4 อย่างคือ

1. ความรัก
2. ความปลอดภัย

3. การชมเชยยกย่อง

4. ความสัมฤทธิ์

ในวัยรุ่นต้องการ 5 อย่างคือ

1. ความเป็นอิสระ
2. ความอยากเด่น อยากดัง
3. การได้มีเงินใช้สอย
4. เรื่องเพศ
5. มีแนวปรัชญาชีวิตส่วนตัว

สิ่งที่ทุกคนมีความต้องการ

ธรรมชาติของมนุษย์ย่อมมีการเรียนรู้ และ ได้รับมรดกตกทอดทางชีวิตมากมายหลายเรื่องมนุษย์จึงมีสิ่งต่างๆ หลายอย่าง ดังที่ สุโท เจริญสุข ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “ฉันรักคน” ตอนหนึ่ง ว่าคนเรามี

1. การเคลื่อนไหวไม่อยู่นิ่ง
2. ความโกรธ
3. ความกลัว
4. ความสงสัยอยากรู้
5. ความเกลียด
6. การอยู่รวม หมู่พวก
7. การเอาชนะ
8. การยอมแพ้
9. การสร้าง
10. การสะสม
11. หัวเราะ-ร้องไห้
12. การเลียนแบบ
13. การเล่น
14. การรักคนอื่น
15. ถูกคนอื่นรัก

3. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน

1. ความหมายของการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

การวางแผนพัฒนาเป็นสิ่งสำคัญในการทำงาน เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่กำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการวางแผนพัฒนาไว้ดังนี้

ประสิทธิ์ ดงขี้ศรี (2540 : 1) ได้อธิบายความหมายของการวางแผนพัฒนาเป็นเรื่องความพยายามของรัฐบาลที่จะเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดแนวทางปฏิบัติและควบคุมการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ๆ ในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการวางแผนจึงเป็นแนวทางปฏิบัติในอนาคต อย่างมีหลักเกณฑ์ และเป็นการใช้ความพยายามต่อเนื่อง เพื่อเลือกแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุดในการบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

อนันต์ เกตุวงศ์ (2541 : 3) ได้อธิบายถึง การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นว่า หมายถึง การที่ชุมชนกำหนดแนวทางปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ปรารถนาเสมือนเป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างปัจจุบันและอนาคต เป็นการคาดการณ์ในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้นฉะนั้นการวางแผนเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่กำหนดพิจารณา กำหนดแนวทางปฏิบัติมีรากฐานการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์ความรู้และการคาดคะเนอย่างใช้ดุลยพินิจ

นิคม บุระพันธ์ (2543 : 27) ได้อธิบายถึงการวางแผนพัฒนาว่า หมายถึง การวางแผนพัฒนาซึ่งประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทาง แผนงาน โครงการ ในการพัฒนาหรือการแก้ไขปัญหา โดยริเริ่มและดำเนินการโดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่าการวางแผนพัฒนา คือ กระบวนการตัดสินใจล่วงหน้าเพื่อไปดำเนินการในอนาคตให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ว่าจะทำอะไร อย่างไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ใครเป็นผู้กระทำ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ระยะเวลา เพื่อเลือกแนวทางที่ดีที่สุดในการพัฒนาท้องถิ่น

2. หลักการพื้นฐานในการวางแผน

หลักการพื้นฐานในการวางแผน 4 ประการ คือ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546 : 5-6)

1. การวางแผนจะต้องสนับสนุนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การในการวางแผนผู้วางแผนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญว่าเป้าหมายของแผนทุกแผนที่กำหนดขึ้นจะต้องเกื้อหนุนและอำนวยความสะดวกให้เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์การสัมฤทธิ์ผล

2. การวางแผนเป็นงานอันดับแรกของกระบวนการจัดการซึ่งกระบวนการจัดการประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารงานบุคคล การตั้งการ และการควบคุม ทั้งนี้ เพราะการวางแผนจะเป็นตัวสนับสนุนให้งานด้านอื่นๆ ดำเนินไปด้วยความสอดคล้อง

3. การวางแผนเป็นหน้าที่ของผู้บริหารทุกคนเป็นงานของผู้บริหารทุกระดับที่จะต้องทำแล้วแต่อำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เพราะผู้บริหารในระดับที่ต่างกันก็มีความรับผิดชอบควบคุมในงานที่ตนกระทำอยู่ให้ประสบผลสำเร็จ ฉะนั้นการวางแผนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

4. ประสิทธิภาพของการวางแผน ในการวางแผนนั้น ผู้วางแผนจะต้องคำนึงถึง ประสิทธิภาพของการวางแผน ซึ่งสามารถพิจารณาจากการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยการลงทุนทุกอย่าง ประหยัดค้ำค่า เช่น การใช้เวลา เงิน เครื่องมือ แรงงาน และการบริหารที่ดีสร้างความพึงพอใจให้แก่สมาชิกในองค์การ

จากการศึกษา ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า หลักการพื้นฐานในการวางแผน ถือได้ว่าเป็นอันดับแรกของกระบวนการจัดการ เป็นงานของผู้บริหารทุกระดับที่จะต้องทำ ให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ

3. องค์ประกอบของการวางแผน

เนื่องจากการวางแผนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ และเป็นจุดของการกระทำซึ่งจะเกิดขึ้นในอนาคต นักวิชาการทางการบริหารต่างกล่าวในแนวเดียวกันว่าการวางแผนนั้นจะต้องประกอบด้วยส่วนต่างๆ 3 ส่วน ดังนี้ อนันต์ เกตุวงศ์ (2543: 189-316)

1. การวางแผน (Planning) คือ การตัดสินใจล่วงหน้า จะทำอะไรในอนาคต โดยมีวัตถุประสงค์ เป้าหมายอย่างแน่ชัด พร้อมทั้งจินตนาการได้ว่า สภาวะของสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเป็นอย่างไร และก่อนที่จะกระทำให้เกิดสภาวะนั้นขึ้นมาได้จะต้องมีการกระทำ ซึ่งต้องใช้ทรัพยากรด้านต่างๆ ตามความจำเป็น การกระทำดังกล่าวต้องมีการจัดการหรือการบริหาร ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรอย่างหนึ่ง

2. การนำแผนไปปฏิบัติ (Implementation of plan) ถ้าเป็นแผนระดับล่างที่เรียกว่าโครงการอาจเรียกว่าการนำโครงการไปปฏิบัติ หรือที่เรียกโดยทั่วไปว่าการบริหารโครงการ (Project management) เป็นเรื่องของปฏิบัติที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการกระทำกิจกรรมต่างๆ อย่างแท้จริง ไม่ใช่การปฏิบัติที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการกระทำกิจกรรมต่างๆ อย่างแท้จริง ไม่ใช่การคิดเหมือนการวางแผน ดังนั้น ผลงานจะปรากฏหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ย่อมอยู่ที่การกระทำและเป็นการพิสูจน์สมมติฐานว่า จะทำได้หรือไม่ ซึ่งความเกี่ยวข้องกับปัจจัยมากมายหลายอย่าง

3. การติดตามและประเมินผลแผน/โครงการ (Evaluation of plan) เป็นส่วนหนึ่งของ การวางแผน และเป็นส่วนที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการประเมินผลจะเป็นตัววัดและบอกให้ผู้วางแผน และผู้ปฏิบัติตามแผนรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับแผนทั้งหลาย ได้รับความรู้หรือโครงการที่กำหนดขึ้นและนำไปปฏิบัติ ซึ่งเสียทั้งเวลา กำลังแรงงานและค่าใช้จ่ายไปนั้น เมื่อเสร็จแล้วได้ผลเป็นประการใด เป็นไปตามที่คาดหมายและความมุ่งหวังมากน้อยเพียงไร และสามารถนำผลการประเมินนี้มาพิจารณาตัดสินใจต่อไปอีกว่าควรจะดำเนินการตามโครงการนี้ต่อไป หรือควรหยุดเพียงแค่นี้

จากการศึกษา ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการวางแผนประกอบด้วย 3 ส่วน คือ การวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลแผน/โครงการ

4. ประโยชน์ของการวางแผน

การวางแผนมีประโยชน์ ทั้งในด้านระดับบุคคล ระดับองค์กรและระดับสังคม ดังนี้
กมล ส่องวัฒนา (2534 : 2-3)

1. ระดับบุคคลการวางแผนช่วยให้

- 1.1 การตัดสินใจที่มีเหตุผลข้อโต้แย้งสามารถตกลงกันได้
- 1.2 ดำเนินถึงระบบข้อเท็จจริงจะสังเกตได้ว่าในวงวิชาการดำเนินถึงการใช้เหตุผลมากขึ้น
- 1.3 ใช้ความรู้มากขึ้นถ้าจะพัฒนาแผน และระบบงานตัวคนจะต้องใช้ความรู้มากขึ้น ประสานกับประสบการณ์ให้มากขึ้นด้วย

2. ระดับองค์กรการวางแผนช่วยให้

- 2.1 ประสานบทบาทของคนทำงาน
- 2.2 เตรียมความพร้อมเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง
- 2.3 พัฒนามาตรฐานของงาน
- 2.4 พัฒนาการบริหาร การวางแผนพัฒนาการบริหารอย่างรู้ตัว

3. ระดับสังคม การวางแผนจะช่วยสังคมในเรื่อง

- 3.1 ความเป็นระเบียบ
- 3.2 ดำเนินถึงคุณประโยชน์ของทรัพยากร
- 3.3 กระจายประโยชน์

4. การวางแผนที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดประโยชน์ดังต่อไปนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546 : 3-6)

4.1 บรรลุจุดมุ่งหมาย (Attention of objectives) การวางแผนทุกครั้งจะมีจุดมุ่งหมายปลายทาง เพื่อให้องค์กรบรรลุจุดมุ่งหมายจึงเป็นงานขั้นแรกของการวางแผน

4.2 ประหยัด (Economical operation) การวางแผนเกี่ยวกับการใช้สติปัญญา เพื่อคิดวิธีการให้องค์กรบรรลุถึงประสิทธิภาพ เป็นการให้งานฝ่ายต่างๆมีการประสานงานกันเป็นอย่างดีต่อเนื่องเป็นระบบ

4.3 ลดความไม่แน่นอน (Reduction of uncertainty) การวางแผนลดความไม่แน่นอนในอนาคต เพราะการวางแผนเกี่ยวข้องกับคาดการณ์ที่จะเกิดขึ้นไว้แล้ว

4.4 เป็นเกณฑ์ในการควบคุม (Basis of control) การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารกำหนดหน้าที่การควบคุมขึ้น เพราะการวางแผนและการควบคุมแยกไม่ได้

4.5 พัฒนาแรงจูงใจ (Improves motivation) การวางแผนที่ดีจะเป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงการร่วมแรงร่วมใจ ในการทำงานของผู้บริหาร และยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นในกลุ่มคนงานด้วย เพราะต้องรู้อย่างชัดเจน ว่าองค์กรต้องการอะไรจากเขา

4.6 พัฒนาการแข่งขัน (Improves competitive straight) การวางแผนที่มีประสิทธิภาพ ทำให้องค์กรมีการแข่งขันมากกว่าองค์กรที่ไม่มีวางแผน หรือมีการวางแผนที่ขาดประสิทธิภาพ

4.7 ทำให้เกิดการประสานงานที่ดี (Better coordination) การวางแผนได้สร้างความมั่นใจในเรื่องเอกภาพที่บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรทำให้กิจกรรมต่างๆ ที่วางไว้มุ่งไปที่จุดหมายเดียวกันมีการประสานงานระดับฝ่ายต่างๆ ลดการซ้ำซ้อน

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการวางแผน ทำให้เกิดการตัดสินใจที่มีเหตุผลหรือถ้ามีข้อโต้แย้งก็สามารถตกลงกันได้ และในการวางแผนจะเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงการร่วมแรงร่วมใจในการบริหารของผู้บริหารทำให้เกิดการทำงานอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ทำให้องค์กรบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ลดความไม่แน่นอนในอนาคตและเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบการปกครองตนเอง (Local Self Government) เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับแนวความคิดและทฤษฎี ในการกระจายอำนาจ (Decentralization) ได้มีนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ประธาน คณะนิติศาสตร์ (2524 : 7) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและโดยนัย

นี้จะเกิดการทำหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุม โดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย ของตนเอง

ประหยัด หงษ์ทองคำ (2539 : 45) ได้รวบรวมความหมายของการปกครองส่วน ท้องถิ่นของนักวิชาการชาวต่างประเทศไว้ดังนี้

William A. Robson (อ้างใน ประหยัด หงษ์ทองคำ. 2539 : 45) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึงการปกครองส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควรอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องไม่มากจนมี ผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ เพราะองค์การปกครองท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และมีองค์การที่จำเป็น (Necessary Organization) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นนั่นเอง

William V. Holloway (อ้างใน ประหยัด หงษ์ทองคำ. 2539 : 45) ได้ให้ความหมายว่า “การปกครองตนเองของท้องถิ่น” หมายถึงองค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ มีอำนาจปกครองตนเองมีการบริหารงานคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิก ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

Daniel Wit (อ้างใน ประหยัด หงษ์ทองคำ. 2539 : 45) ให้ความหมายว่า “การปกครอง ท้องถิ่น” หมายถึง “การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการ ปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิด โอกาสให้ ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกัน รับผิดชอบทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น”

2. รูปแบบการปกครองท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือราชการส่วนท้องถิ่น คือกิจการงานบางประเภทที่รัฐ มอบหมายให้หน่วยงานส่วนท้องถิ่นไปบริหารงานเอง ซึ่งการจัดระเบียบบริหารราชการส่วน ท้องถิ่น มีความแตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 มาตรา 70 บัญญัติไว้ว่า “ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น” ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. เทศบาล
3. สุขาภิบาล
4. ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ปัจจุบันองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยที่ถือปฏิบัติมี 4 รูปแบบ ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบ

พิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา โดยแต่ละรูปแบบเป็นรูปแบบที่ได้รับการจัดตั้ง โดยพระราชบัญญัติต่างๆ หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 รูปแบบดังกล่าวคือ เทศบาล และสุขาภิบาล ซึ่งเป็นรูปแบบที่พัฒนาจากที่เคยใช้ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง สำหรับการปกครองรูปแบบสุขาภิบาลที่มีอยู่จำนวน 980 แห่งทั่วประเทศ ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็น เทศบาลตำบลทั้งหมดตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาล พ.ศ. 2542

องค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นรูปแบบที่เสริมช่องว่างในเขตท้องถิ่น โดยมีได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลหรือสุขาภิบาล และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ซึ่งปัจจุบันแยก ออกเป็น 2 หน่วยปกครอง คือ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงกับเมืองพัทยา ซึ่งเป็นเขต ท้องเที่ยวสำคัญ

3. องค์ประกอบขององค์กรปกครองท้องถิ่น

ระบบการปกครองท้องถิ่น จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ประการ คือ อุทัย หิรัญโต (2523 : 22)

1. สถานะตามกฎหมาย หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้น เป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2. พื้นที่ และระดับ ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของ หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติและความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการ ปกครองท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดพื้นที่ จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่ง สหประชาชาติ (FAO) องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัย โลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Affair) ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครอง ท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาคด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้และ บุคลากร เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อย เพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองพื้นที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับควบคุม ให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ

5. การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6. อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลางและไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานราชการ

7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนส่วนรวม โดยการมีอิสระ

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเองโดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวนี้ มีอำนาจในการกำหนดนโยบายตัดสินใจ และดำเนินการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนด ภายในท้องถิ่นของตนเองเท่านั้น และหน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

5. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ความหมายและความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมและได้กำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

โครงสร้างประกอบด้วย

- 1.1 ผู้บริหารท้องถิ่น ประธานกรรมการ
- 1.2 รองนายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นนั้นทุกคน กรรมการ
- 1.3 สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ
- 1.4 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ
- 1.5 ผู้แทนภาคราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนไม่น้อย

กว่าสามคน กรรมการ

- 1.6 ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่

ไม่เกินหกคนกรรมการ

- 1.7 ปลัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กรรมการและเลขานุการ

- 1.8 หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน ผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการตามข้อ 1.3 , 1.4 , 1.5, และ 1.6 ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1.9 กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น โดยพิจารณาจาก

1.9.1 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สุขของประชาชน เช่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การผังเมือง

- 1.9.2 ภารกิจถ่ายโอนตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

1.9.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด โดยให้เน้นดำเนินการ ในยุทธศาสตร์ที่สำคัญและมีผลกระทบต่อประชาชน โดยตรง เช่น การแก้ไขปัญหาความยากจน การป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต

1.9.4 กรอบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

- 1.9.5 นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่แถลงต่อสภาท้องถิ่น

- 1.9.6 แผนชุมชน

ในการนำประเด็นข้างต้นมาจัดทำแผนพัฒนา ให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นคำนึงถึงสถานะทางการคลังของท้องถิ่น และความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ มาประกอบการพิจารณาด้วย

1.10 ร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนา เสนอแนะแนวทางการพัฒนา และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนา

ในการจัดทำร่างแผนพัฒนา ให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง นำปัญหาความต้องการจากแผนชุมชนที่เกินศักยภาพของชุมชนที่จะดำเนินการเองได้มาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนา แต่หากเกินศักยภาพของเทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ให้เสนอปัญหา ความต้องการไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด นำมาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามอำนาจหน้าที่

1.11 พิจารณาร่างแผนพัฒนาและร่างแผนการดำเนินงาน

1.12 ให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงาน

1.13 พิจารณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

1.14 แต่งตั้งที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานอื่นเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

1.15 ในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ให้คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ประสานกับประชาคมหมู่บ้านในการรวบรวม วิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและจัดทำเป็น โครงการหรือกิจกรรมเพื่อประกอบในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

2. โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา

โครงสร้างประกอบด้วย

2.1 ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานกรรมการ

2.2 หัวหน้าส่วนการบริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการ

2.3 ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกสามคน กรรมการ

2.4 หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน กรรมการและเลขานุการ

2.5 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ผู้บริหารท้องถิ่น

มอบหมาย ผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการตามข้อ 2.3 ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับ ได้รับการคัดเลือกอีกได้คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด จัดทำร่างแผนการดำเนินงานและจัดทำร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงาน

3. โครงสร้างคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาและอำนาจหน้าที่

โครงสร้างประกอบด้วย

- 3.1 สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน
- 3.2 ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน
- 3.3 ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน
- 3.4 หัวหน้าส่วนการบริหารที่คัดเลือกกันเองจำนวนสองคน
- 3.5 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน

โดยให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหนึ่งคนทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการ และกรรมการอีกหนึ่งคนทำหน้าที่เลขานุการ กรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนามีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- 3.6 กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
- 3.7 ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
- 3.8 รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผล

แผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบ โดยทั่วกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ปีประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

3.9 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการหรือร่วมดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามคณะ คือ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

4 ขั้นตอนดำเนินการจัดทำแผนพัฒนา

4.1 ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาปี พ.ศ. 2548 ให้ดำเนินการดังนี้

4.1.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหาความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยนำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

4.1.2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

4.1.3 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่น

4.1.4 ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์และประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

4.2 ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาปี พ.ศ. 2548 ให้ดำเนินการดังนี้

4.2.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่น กำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในการจัดทำแผน รวมทั้งสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาคมและชุมชน โดยนำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลในการจัดทำแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

4.2.2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมประเด็นปัญหาหลักการพัฒนา ปัญหาความต้องการ และข้อมูลนำมาจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปีแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

4.2.3 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

4.2.4 ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปีและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี แผนพัฒนาสามปีให้จัดทำและทบทวนให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายนก่อนงบประมาณประจำปี

ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจขยายเวลาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีแล้วรายงานกระทรวงมหาดไทย

ในกรณีเทศบาลผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้นายอำเภอได้ เมื่อมีการขยายเวลาให้แจ้งจังหวัดเพื่อรายงานกระทรวงมหาดไทยทราบ

เมื่อผู้บริหารประกาศใช้แผนพัฒนาที่อนุมัติแล้ว และนำไปปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศใช้และปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาสามปี เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม รวมทั้งวางแนวทางเพื่อให้มีการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี

4.3 ขั้นตอนในการจัดทำแผนดำเนินงาน ให้ดำเนินการตามระเบียบ ดังนี้

4.3.1 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมแผนงาน โครงการพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นๆ ที่ดำเนินการในพื้นที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วจัดทำร่างแผนดำเนินงาน เสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

4.3.2 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนดำเนินงาน แล้วเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่นประกาศเป็นแผนดำเนินงาน ทั้งนี้ให้ปิดประกาศแผนดำเนินงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศ เพื่อให้ประชาชนทราบโดยทั่วกันและต้องปิดประกาศอย่างน้อยสามสิบวัน แผนการดำเนินงานให้จัดทำให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคมของปีงบประมาณนั้น หรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตั้งงบประมาณดำเนินการหรือได้รับแจ้งแผนงาน/โครงการจากหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่ต้องดำเนินการในพื้นที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในปีงบประมาณนั้น การขยายเวลาการจัดทำและการแก้ไขแผนดำเนินงานเป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาปี พ.ศ. 2548 กำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วย

1. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น จัดประชุมประชาชนท้องถิ่นเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และนำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่มาประกอบการพิจารณา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนรวบรวมเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์ต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ผู้บริหารพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์และประกาศใช้

2. การจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่นกำหนดประเด็นหลักในการพัฒนา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนารวบรวมปัญหาเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ผู้บริหารพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีและประกาศใช้ ซึ่งแผนพัฒนาสามปีจะต้องเสร็จภายในเดือนมิถุนายนก่อนงบประมาณประจำปี

3. การจัดทำแผนดำเนินงาน คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดรวบรวมแผนงานโครงการ เสนอร่างแผนการดำเนินงานต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้ แผนการดำเนินงาน ซึ่งแผนการดำเนินงานจะต้องแล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคมของปีงบประมาณนั้น

6. แนวทางการจัดทำแผนสามปี

แผนพัฒนาสามปี เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติโดยมีหลักคิดที่ว่า ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่ง ๆ จะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทาง และภายใต้แนวทางการพัฒนาหนึ่ง ๆ จะมีโครงการ/กิจกรรมได้มากกว่าหนึ่ง โครงการ/กิจกรรมที่จะต้องนำมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนารายจ่ายประจำปีและวิสัยทัศน์ในที่สุด

นอกจากนั้นแผนพัฒนาสามปี เป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี กล่าวคือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้การวางแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยนำโครงการ / กิจกรรมจากแผนพัฒนาสามปี ในปีที่จะจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปจัดทำงบประมาณเพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบและฝ่ายกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

ลักษณะของแผนพัฒนาสามปี (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548 : 36-47)

“แผนพัฒนาสามปี ” หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

ดังนั้น โครงการที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาสามปี โดยเฉพาะในแผนประจำปีแรกของห้วงระยะเวลาสามปีนั้นควรมีสภาพความพร้อมอย่างน้อย 2 ประการ คือ

1. มีความแน่นอนของกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยมีการประเมินถึงความเป็นไปได้ของโครงการ/กิจกรรม รวมทั้งผลประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับจากโครงการ/กิจกรรม

2. กิจกรรมที่อยู่ในแผนประจำปีแรกของห้วงระยะเวลาสามปี ควรมีความพร้อมในเรื่องรูปแบบและรายละเอียดทางเทคนิคพอสมควรเพื่อให้สามารถกำหนดรายการในแผนพัฒนาที่จะนำไปใช้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป

แผนพัฒนาสามปี มีลักษณะกว้าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เป็นเอกสารที่แสดงความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
2. เป็นเอกสารที่แสดงแนวทางการพัฒนาและวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนและมีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่ดำเนินการ
3. เป็นเอกสารที่แสดง โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่จะดำเนินการเป็นห้วงระยะเวลาสามปี
4. เป็นเอกสารที่จะแสดงความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากับงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

หลังจากที่ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์แล้วก็ต้องถึงขั้นตอนในการแปลงสู่การปฏิบัติ โดยการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนการจัดทำเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปดำเนินการ 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผน

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาควรเข้าพบผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ตลอดจนเพื่อให้ผู้บริหารทราบถึงภารกิจที่จะต้องดำเนินการเสนอโครงการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ห้วงปี พ.ศ. .... ถึง.....ผ่านปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติ โครงการดังกล่าว จะเป็นการกำหนดทรัพยากรในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และกำหนดปฏิทินการทำงานไว้อย่างชัดเจน หน่วยงานที่รับผิดชอบ แจ้งโครงการที่ได้รับอนุมัติให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หน่วยงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชน

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

1. ในขั้นตอนนี้คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา จะสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา พร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหา

ความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด/อำเภอ และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

2. คณะกรรมการท้องถิ่นจัดการประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการท้องถิ่นประชาคมท้องถิ่นและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันพิจารณา โดยในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีในครั้งแรกให้เวทีการประชุมร่วมกันดังกล่าว คัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาที่สมควรนำมาใช้เป็นแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อเป็นกรอบในการพิจารณาจัดทำโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาสามปีต่อไปแต่สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีครั้งต่อไป (เมื่อครบรอบหนึ่งปี) ให้เวทีการประชุมร่วมพิจารณาทบทวนดูว่าจากยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนาที่ได้คัดเลือกและโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้ยังมีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งในขั้นตอนนี้ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีในปีต่อไปจะสามารถคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการพัฒนาที่จะนำมาใช้เป็นกรอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปีก็ได้รวมทั้งกำหนด โครงการ/กิจกรรม ที่จะเพิ่มเติมหรือตัดทอนลงไป

3. เมื่อได้แนวทางการพัฒนาแล้วเวทีการประชุมร่วมพิจารณาว่าจะมีโครงการ/กิจกรรมอะไรบ้างที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายแนวทางการพัฒนา

4. โครงการ/กิจกรรมที่พิจารณากำหนดอาจมีเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ในขั้นนี้จะต้องมีการดำเนินการดังนี้

(1) พิจารณาความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างยุทธศาสตร์หรือระหว่างแนวทางการพัฒนา เช่นใน”ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก” ได้กำหนด แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” โดยเวทีประชุมร่วมได้กำหนด “โครงการพัฒนาด้านการตลาด” ซึ่งอาจจะมีความสัมพันธ์กับ”ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านการท่องเที่ยว” ซึ่งได้กำหนด “แนวทางการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม” โดยได้กำหนด “โครงการปรับปรุงสถานที่ประวัติ-ศาสตร์เก่า” หากพิจารณาแล้ว จะเห็นได้ว่าโครงการทั้งสองที่มาจาก ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนละยุทธศาสตร์กัน แต่มีความเชื่อมโยงและสนับสนุนกันได้ในการเสริมสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน โดยการนำผลิตภัณฑ์มาขายให้นักท่องเที่ยว ซึ่งหากกำหนดในแผนพัฒนาสามปีแล้ว จะต้องกำหนดห้วงเวลาการดำเนินงานที่สอดคล้องกัน

(2) มีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม เพื่อที่จะบรรจุลงในแผนพัฒนาสามปีได้อย่างเหมาะสม และนอกจากนั้น ยังเป็นการจัดลำดับ โครงการไว้เพื่อจัดทำแผนพัฒนาสามปีในช่วงถัดไปด้วยเนื่องจากในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนาอาจจะต้องใช้เวลาต่อเนื่องนานกว่าสามปี ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องพิจารณาแนวทางการจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่ต่อเนื่องไปในระยะยาวด้วย ซึ่งอาจจะ

ยังไม่สามารถระบุไว้ในช่วงสามปีของการจัดทำแผนพัฒนาสามปีได้ เช่น โครงการจัดทำขยะมูลฝอย อาจมีกิจกรรมหลากหลายที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง

(3) เนื่องจากกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการมีความหลากหลาย ดังนั้น ในขั้นของการพิจารณากำหนดกิจกรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- งบประมาณรายรับ รายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ทรัพยากรการบริหารอื่น ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ภาวการณ์พัฒนาที่สามารถเข้าร่วมดำเนินการหรือมีภารกิจที่รับผิดชอบ
- การดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ เมื่อพิจารณาด้านต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว จะต้องแยก

ประเภทของโครงการออกอย่างน้อย 3 ประเภท คือ

(1) โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง กล่าวคือมีขีดความสามารถทั้งด้านกำลังเงิน กำลังคน วัสดุอุปกรณ์ และความรู้ทางด้านการบริหารจัดการที่จะดำเนินการได้เอง

(2) โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุนให้หน่วยงานอื่นดำเนินการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เนื่องจากเป็นงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถหรือไม่ประสงค์จะดำเนินการ จึงมอบให้หน่วยงานอื่นดำเนินการแทน โดยการตั้งงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนให้ตามระเบียบวิธีการของทางราชการ

(3) โครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ทั้งราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นและภาคเอกชนอันเนื่องมาจากเป็นโครงการขนาดใหญ่ หรือเป็นโครงการที่หน่วยงานดังกล่าวเป็นหน่วยปฏิบัติและมีหน้าที่จัดบริการสาธารณะ ดังกล่าวอยู่แล้วทั้งนี้ รวมถึงโครงการเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ (ซึ่งมีกรอบพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนอยู่แล้ว โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเสนอขอรับการสนับสนุนอยู่แล้ว โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเสนอขอรับการสนับสนุนต้องอยู่ในเงื่อนไขของการขอรับเงินอุดหนุนเฉพาะกิจดังกล่าว)

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ซึ่งนอกจากจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทั่วไปแล้วยังจะต้องวิเคราะห์ว่ายุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาที่เลือกต้องการข้อมูลประเภทใดเป็นพิเศษ ต้องการข้อมูลของห้วงเวลาใด และจะเก็บข้อมูลจากแหล่งใด เพื่อจะเป็นข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนา โครงการ/กิจกรรม ได้อย่างถูกต้อง โดยในการเก็บ

รวบรวมข้อมูลจะต้องเก็บข้อมูล ทั้งข้อมูลภายในองค์กรและข้อมูลภายนอกเพื่อสามารถนำมาวิเคราะห์ SWOT (การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค) ได้

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลักคือ

- 2.1 การประเมินผลการพัฒนาที่ผ่านมา
- 2.2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา
- 2.3 การจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนา
- 2.4 การตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

1. หลังจากได้แนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีแล้ว ให้ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนา มาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา โดยพิจารณาคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนาในช่วงสามปีโดยนำวัตถุประสงค์ดังกล่าวมาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีบางครั้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นแล้ว แต่อาจนำมาปรับให้ชัดเจนและสอดคล้องกับสถานการณ์ในช่วงสามปี

2. ในขั้นตอนนี้ ที่ประชุมจะร่วมกันพิจารณากำหนด โครงการ/กิจกรรมการพัฒหน้าที่จะต้องดำเนินการตามแนวทางที่คัดเลือก และ โดยที่กิจกรรมที่จะดำเนินการย่อมมีความหลากหลาย ซึ่งที่ประชุมจะพิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้ด้วยคือ

2.1 พิจารณากิจกรรมที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาที่กำหนดรอบคอบเพื่อให้ได้โครงการ/กิจกรรมที่ครบถ้วนซึ่งอาจจะมีทั้ง โครงการ / กิจกรรม ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง โครงการ/กิจกรรมที่ร่วมดำเนินการกับหน่วยงานอื่น หรือ โครงการ / กิจกรรมที่หน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการ

2.2 พิจารณาจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม ควรพิจารณาทั้งภายในแนวทางเดียวกันและระหว่างแนวทางการพัฒนา

2.3 พิจารณาถึงความเชื่อมโยงของกิจกรรมทั้งในด้านกระบวนการดำเนินงานและในด้านของผลการดำเนินการเพื่อบรรลุกิจกรรมลงในปีต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2.4 พิจารณาคัดเลือกโครงการ/กิจกรรม

ก. จากความจำเป็นเร่งด่วน

ข. มีความสามารถทางทรัพยากรการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ก. ความเชื่อมโยงของกิจกรรมและระยะเวลาที่จะดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดแผนพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกโครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีมาจัดทำรายละเอียดโครงการในด้านเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์งบประมาณระยะเวลา ผู้รับผิดชอบและตัวชี้วัดความสำเร็จโดยเน้นการศึกษา รายละเอียดของกิจกรรมที่จะดำเนินการในปีแรกของแผนพัฒนาสามปี เพื่อให้สามารถนำไปจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีคั้งต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยมีเค้าโครงประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 บทนำ

ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นในปีที่ผ่านมา

ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

ส่วนที่ 5 บัญชีโครงการพัฒนา

ส่วนที่ 6 การนำแผนพัฒนาสามปีไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดเวทีประชาคมซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประชาคมท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีและรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะแล้วนำไปปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีให้สมบูรณ์ต่อไป

3. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนำร่างแผนพัฒนาสามปีที่ปรับปรุงแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณา

ขั้นตอนที่ 7 การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีที่ผ่านการพิจารณาให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

2 ผู้บริหารท้องถิ่นนำร่างแผนพัฒนาสามปีผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจเสนอขอรับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น

3. เมื่อสภาท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติแผนพัฒนาสามปีแล้ว สภาท้องถิ่นจะส่งให้ผู้บริหาร ประกาศใช้ในแผนพัฒนาสามปีและนำไปปฏิบัติรวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่นคณะกรรมการพัฒนา จังหวัด คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งประกาศให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบโดยทั่วกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาปี พ.ศ. 2548 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วย

1. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น จัดประชุมประชาคมท้องถิ่นเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และนำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่มาประกอบการพิจารณา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนรวบรวมเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์ต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ผู้บริหารพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์และประกาศใช้

2. การจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่นกำหนดประเด็นหลักในการพัฒนา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนารวบรวมปัญหาเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ผู้บริหารพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีและประกาศใช้ ซึ่งแผนพัฒนาสามปีจะต้องเสร็จภายในเดือนมิถุนายนก่อนงบประมาณประจำปี

3. การจัดทำแผนดำเนินงาน คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดรวบรวมแผนงานโครงการ เสนอร่างแผนการดำเนินงานต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้ แผนการดำเนินงาน ซึ่งแผนการดำเนินงานจะต้องแล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคมของปีงบประมาณนั้น

7. บริบทของเทศบาลตำบลอิติ๋อ

เทศบาลตำบลอิติ๋อ แผนพัฒนา 3 ปี (2555-2557 : 1-10) สภาพทั่วไป สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพทางสังคมและการบริหารงานของเทศบาลตำบลอิติ๋อ สรุปได้ดังนี้ (เทศบาลตำบลอิติ๋อ 2556 : 2-10)

1. สภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้งและอาณาเขตเทศบาลตำบลอิติ๋อ

เทศบาลตำบลลือคือ เป็นเขตการปกครองของอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ห่างทิศตะวันตกของจังหวัดกาฬสินธุ์ ห่างจากอำเภอยางตลาดประมาณ 18 กิโลเมตรห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ประมาณ 32 กิโลเมตร สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเทศบาลตำบลลือคือมีเขตติดต่อกับพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดกับ เขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุดโดน อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดกับ เขตเทศบาลตำบลโนนสูง อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดกับ เขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขาม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศใต้ มีอาณาเขต ติดกับ เขตเทศบาลตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

1.2 พื้นที่

เทศบาลตำบลลือคือมีพื้นที่โดยประมาณ 31 ตารางกิโลเมตร

1.3 สภาพภูมิประเทศ

1.3.1 เทศบาลตำบลลือคือ มีภูมิประเทศเป็นที่ราบ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้านมี 3 ฤดูกาล คือ

- 1) ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน มีนาคม ถึงเดือน พฤษภาคม อากาศร้อนจัด
- 2) ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนตุลาคม มีฝนตกชุกเป็นบางช่วงและไม่ตรงตามฤดูกาล
- 3) ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ อากาศหนาวมากแห้งแล้ง

1.3.2 สภาพแวดล้อม

- 1) ด้านเศรษฐกิจประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- 2) ด้านแรงงาน แรงงานมีไม่เพียงพอ เพราะแรงงานอพยพออกนอกพื้นที่จึงมีเด็กและคนชรา ในพื้นที่จำนวนมาก

1.4 จำนวนหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน ดังนี้

รายชื่อหมู่บ้านและผู้นำหมู่บ้าน เทศบาลตำบลลือคือ มี 12 หมู่บ้าน ดังต่อไปนี้

หมู่ที่ 1 บ้านแก	นางทองคำ ภูครองหิน	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 2 บ้านแก	นายณรงค์ ภูครองหิน	ผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ที่ 3 บ้านแก	นายฉรงค์ ภูจัตตคุณรจ	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 4 บ้านแก	นายสมพงษ์ ภูครองหิน	กำนันตำบลอิตื้อ
หมู่ที่ 5 บ้านคอนขี	นายอคุลย์ จันทะพิลา	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 6 บ้านคอนสวรรค์	นายประมุด ติไตรเอื้อง	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 7 บ้านยางคำ	นายคมทวน ปลุกชาติ	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 8 บ้านหนองแวงบ่อแก้ว	นายประจวบ ภูกองไชย	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 9 บ้านคอนลำดวน	นายทองปาน เหมกุล	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 10 บ้านหนองแวงใต้	นายทองดี ภูครองทุ่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 11 บ้านคำขอนแก่น	นายทองคำ เหมกุล	ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 12 บ้านยางคำเหนือ	นายสมเมือง กุลชนะรงค์	ผู้ใหญ่บ้าน

1.5 จำนวนประชากร

จำนวนประชากรทั้งสิ้น 9,030 คน แยกเป็นชาย 4,494 คน หญิง 4,536 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 291.29 คน/ตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรแยกตามหมู่บ้าน

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		รวม
			ชาย	หญิง	
1	บ้านแก	219	366	411	777
2	บ้านแก	189	333	365	698
3	บ้านแก	217	413	485	808
4	บ้านแก	332	646	636	1,282
5	บ้านคอนขี	269	562	559	1,121
6	บ้านคอนสวรรค์	85	191	184	375
7	บ้านยางคำ	135	311	303	614
8	บ้านหนองแวงบ่อแก้ว	277	540	550	1,090
9	บ้านคอนลำดวน	137	297	285	582
10	บ้านหนองแวงใต้	181	371	338	709
11	บ้านคำขอนแก่น	77	159	155	314
12	บ้านยางคำเหนือ	137	303	355	658
รวม		2,256	4,494	4,536	9,030

2. สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1 อาชีพ

2.1.1 อาชีพหลัก ได้แก่การทำงาน	70 %
2.1.2 อาชีพรอง	10 %
2.1.2.1. ทำไร่ มั่นสำปะหลัง	4 %
2.1.2.2. ทำไร่ อ้อย	1 %
2.1.2.3. ทำสวน ยางพารา	1 %
2.1.2.4. อาชีพเลี้ยงสัตว์	3 %
โค กระบือ	
สุกร	
เป็ด - ไก่	
2.1.2.5. อาชีพค้าขาย	1 %
2.1.3 รับจ้าง	15 %
2.1.4 รับราชการ	5 %

ส่วนมากมีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 30,000 บาท/ปี

2.2 หน่วยธุรกิจในพื้นที่เทศบาลตำบลอติคือ

2.2.1 บัณฑิตน้ำมันขนาดเล็ก	9 แห่ง
2.2.2 สถานบันเทิง	- แห่ง

3. สภาพทางสังคม

3.1 สภาพทางการศึกษา

3.1.1 โรงเรียนประถมศึกษา	จำนวน 4 แห่ง	ซึ่งเป็นของรัฐบาล
1. โรงเรียนบ้านแกววิทยาคม		ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 1
2. โรงเรียนคอนจิววิทยา		ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 6
3. โรงเรียนยางคำวิทยา		ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 12
4. โรงเรียนบ้านหนองแวงบ่อแก้ว		ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 10
3.1.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน 4 แห่ง	
1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลอติคือ		(ถ่ายโอน สปช.)
2. ศูนย์วัดโพธิ์ศรีบ้านแก		(ถ่ายโอน กรมศาสนา)
3. ศูนย์วัดโพธิ์ศรีหนองแวง		"
4. ศูนย์วัดโพธิ์ศรียางคำ		"

3.2 สถาบันและองค์การทางศาสนา

3.2.1 วัด/สำนักสงฆ์	จำนวน 11	แห่ง
1. วัดโพธิ์ศรีบ้านแก		อยู่ในเขตหมู่ที่ 2
2. วัดจอมธาตุ		อยู่ในเขตหมู่ที่ 3
3. วัดป่าบ้านง้อ		อยู่ในเขตหมู่ที่ 3
4. วัดประชาสามัคคี		อยู่ในเขตหมู่ที่ 4
5. คอนสวรรค์วันาราม บ้านคอนขี		อยู่ในเขตหมู่ที่ 5
6. โบสถ์ศาสนาคริสต์ บ้านคอนขี		อยู่ในเขตหมู่ที่ 5
7. ที่พักสงฆ์วัดป่าหนองฝาง		อยู่ในเขตหมู่ที่ 6
8. วัดโพธิ์ศรียางคำ		อยู่ในเขตหมู่ที่ 7
9. วัดโพธิ์ศรีหนองแวง		อยู่ในเขตหมู่ที่ 8
10. วัดจันทร์อรุณวาราราม		อยู่ในเขตหมู่ที่ 10
11. วัดคอนลำควน		อยู่ในเขตหมู่ที่ 11
12. ที่พักสงฆ์วัดป่าเทพนิมิตร		อยู่ในเขตหมู่ที่ 12

3.3 การสาธารณสุข

การสาธารณสุข ประชาชนมีสุขภาพร่างกาย สมบูรณ์ แข็งแรง

3.3.1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล บ้านแก ม. 4 จากนี้ยังมีหน่วย อสม. แต่ละหมู่บ้านและสุขาสาธา เพื่อบริการขั้นมูลฐานของการรักษาพยาบาล

3.3.2 อัตรการมีและการใช้ส้วมราคน้ำ ร้อยละ 100 เปอร์เซนต์

3.4 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สภาพความเป็นอยู่แบบกึ่งเมืองกึ่งชนบท มีความเอื้ออาทรต่อกัน

3.4.1 สถานีตำรวจ/ป้อมยาม 1 แห่ง

3.4.2 สถานีดับเพลิง - แห่ง

3.4.3 หน่วยป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน 1 แห่ง

3.5 การบริหารจัดการ

3.5.1 ผู้บริหาร ราษฎรให้ความเคารพนับถือ

3.5.2 ประชาชน ประชาคมเข้มแข็ง มีการรวมตัวของกลุ่มต่าง ๆ หลากหลาย

3.6 ปัญหา

3.6.1 คนว่างงานมาก

3.6.2 ปัญหายาเสพติด

- 3.6.3 สภาพชุมชนยังไม่เป็นระเบียบ ไม่เคารพกติกาของสังคม
- 3.6.4 ประชาชนมีรายได้ก็น้อยและมีการอพยพแรงงานไปต่างถิ่นมาก
- 3.6.5 ปัญหามลภาวะจากการเผาวัชพืชจากภาคเกษตร
- 3.6.6 แหล่งน้ำอุปโภคบริโภคไม่พอเพียงในหน้าแล้ง

3.7 งบประมาณ

สถานการณ์คลังของเทศบาลตำบลคือ ย้อนหลัง 5 ปี

ตารางที่ 2 สถานการณ์คลังของเทศบาลตำบลคือ ย้อนหลัง 5 ปี

ลำดับที่	ปีงบประมาณ	รายได้จริง	รายจ่ายจริง	หมายเหตุ
1	2551	23,651,625.97	22,315,083.00	
2	2552	28,571,704.00	25,094,246.31	
3	2553	28,776,127.18	21,625,169.21	
4	2554	28,776,130.00	24,625,169.21	
5	2555	30,666,337.64	25,392,329.09	

งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2556 จำนวน 31,056,839.24 บาท
 เงินรายได้ ที่จัดเก็บเองและรัฐจัดสรรให้ 13,444,502.58 บาท
 เงินอุดหนุนทั่วไป 16,565,607.00 บาท

4. การบริการขั้นพื้นฐาน

4.1 สถานที่ราชการในเขตเทศบาลตำบลคือ

4.1.1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล บ้านแก ตั้งอยู่ในเขต หมู่ที่ 4

4.1.2 ที่ทำการเทศบาลตำบลคือ ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ 8

4.2 การคมนาคม

4.2.1 การคมนาคม มีเส้นทางติดต่อกับอำเภอขามเฒ่า 2 เส้นทาง คือ

1. ถนนลาดยางจากสำนักงานเทศบาลตำบลคือ ถึงที่ว่าการอำเภอขามเฒ่า ระยะทาง 18 กม.

2. ถนนลาดยางจากสำนักงานเทศบาลตำบลคือ ผ่านบ้านสา บ้านโคกศรี บ้านคือ ถึงที่ว่าการอำเภอขามเฒ่า ระยะทาง 14.5 กิโลเมตร

4.2.2 ถนนลาดยาง และลูกรังระหว่างหมู่บ้าน พร้อมใช้งาน

4.3 การโทรคมนาคม

ความทันสมัยของเทคโนโลยี และราคาที่ถูกกลงของโทรศัพท์มือถือ ประชาชนมีใช้
อย่างเพียงพอ

4.3.1 ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข	-	แห่ง
4.3.2 สถานีโทรคมนาคม	-	แห่ง
4.3.3 โทรศัพท์สาธารณะ	13	แห่ง
1. บ้านแก	7	เครื่อง
2. บ้านคอนขี	2	เครื่อง
3. บ้านหนองแขวงบ่อแก้ว	2	เครื่อง
4. หนองแขวงใต้	1	เครื่อง
5. บ้านยางคำ	1	เครื่อง

4.4 การไฟฟ้า

เทศบาลตำบลลือคือ มีกระแสไฟฟ้าครบทุกหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้าน แต่ไม่
ครบทุกครัวเรือน การให้แสงสว่างตามจุดต่าง ๆ ในเขตหมู่บ้านยังไม่มีเพียงพอกับความต้องการของ
ประชาชน

4.5 แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ

4.5.1 ลำน้ำ ลำห้วย	3	แห่ง
4.5.2 บึง หนองและอื่น ๆ	12	แห่ง

4.6 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

4.6.1 ฝาย	6	แห่ง
4.6.2 บ่อน้ำตื้น	25	แห่ง
4.6.3 บ่อโยก	12	แห่ง
4.6.4 อื่น ๆ (ระบุ)	-	แห่ง

4.7 การประปา

เทศบาลตำบลลือคือ ยังขาดแคลนน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาด ยังต้องขอความช่วยเหลือจาก
หน่วยงานอื่นตลอดเมื่อถึงฤดูแล้ง มีบางหมู่บ้านที่มีประปาหมู่บ้านแต่ยังไม่เพียงพอต่อความ
ต้องการ อีกทั้งไม่มีแหล่งเก็บน้ำไว้ใช้นอกฤดูฝน ซึ่งเป็นปัญหาทำให้ขาดแคลนน้ำสะอาด ในการ

อุปโภคบริโภค เทศบาลตำบลลือคือ มีโครงการที่จะประสานกับหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำประปาเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องนี้ต่อไป

5. ข้อมูลอื่น ๆ

5.1 ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

- บ่อลูกรัง 1 แห่ง
- ป่าไม้ธรรมชาติ 2 แห่ง

5.2 มวลชนจัดตั้ง

- 5.2.1 ลูกเสือชาวบ้าน 3 รุ่น จำนวน 493 คน
- 5.2.2 สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) 4 รุ่น จำนวน 191 คน
- 5.2.3 กองหนุนเพื่อความมั่นคงของชาติ (กนช.) 1 รุ่น จำนวน 200 คน
- 5.2.4 อื่น ๆ (กลุ่มเกษตรกรทำสวนเทศบาลตำบลลือคือ) จำนวน 107 คน

5.3 การรวมกลุ่ม

- 5.3.1 กลุ่มอาชีพ 22 กลุ่ม
- 5.3.2 กลุ่มออมทรัพย์ 5 กลุ่ม
- 5.3.3 กลุ่มแม่บ้าน 12 กลุ่ม

สภาพปัญหาของพื้นที่และความต้องการของประชาชน.

เพื่อที่จะให้มีการวางแผนอัตรากำลัง 3 ปี ให้มีความครบถ้วน เทศบาลตำบลลือคือสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เทศบาลตำบลลือคือ ได้วิเคราะห์สภาพปัญหาในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลลือคือ แล้วว่ามีปัญหาอะไรบ้างและความจำเป็นพื้นฐาน และความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ที่สำคัญ โดยระบุสภาพปัญหาของเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ และความต้องการของประชาชน แบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ตามความเหมาะสม สภาพปัญหา ต่างๆ ของเทศบาลตำบลลือคือซึ่งนำมาจัดหมวดหมู่ตามแผนสาขา แผนงานดังนี้

ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป

1. สภาพการบริหารบุคคลขาดประสิทธิภาพ ความไม่ต่อเนื่องของการจัดหาบุคลากร
2. ขาดเครื่องมือ วัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็นในการบรรเทาสาธารณภัยและการบริหารกิจการ ของเทศบาล
3. การจัดสรรงบประมาณสัดส่วนไม่เพียงพอและตรงตามความต้องการของท้องถิ่น ในการแก้ไขปัญหา
4. สภาพการเจริญเติบโตปัญหาของชุมชนสวนทางกับการจัดสรรงบประมาณ

ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ

1. ขาดที่สาธารณะประโยชน์ในการพัฒนาให้เป็นศูนย์การผลิตและจำหน่ายผลิตผล
ในชุมชนรวมทั้งที่วางขายของไม่มีเป็นเหตุให้ขาดการกำหนดระเบียบความเรียบร้อย
2. พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมและเอื้ออำนวยกับการลงทุนทางอุตสาหกรรม เนื่องจากค่าใช้จ่าย
สูง
3. ชุมชนขาดการวางแผนระยะยาว
4. การจัดหาแหล่งเงินทุนให้ผู้ผลิตพืชผลทางการเกษตรไม่ต่อเนื่อง

ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาสังคม

1. ปัญหาความเลื่อมล้ำที่อาจเกิดโรคติดต่อ เช่น ไข้เลือดออกจากยุงลาย โรคไข้หวัดนก
โรคพิษสุนัขบ้าจากสุนัขจรจัดยังพบเห็น
2. ปัญหาความเลื่อมล้ำเรื่องการแพร่ของยาเสพติดในหมู่เยาวชนและผู้ใช้แรงงาน
3. ปัญหาเรื่องการเอาเปรียบผู้บริโภค
4. ปัญหาเรื่องการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของท้องถิ่น
5. ปัญหาเรื่องสถานที่เล่นกีฬาและออกกำลังกาย
6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมโดยขาดการประสาน/ความเข้มแข็งของชุมชน

ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

1. ถนนหนทางชำรุด เป็นหลุมบ่อ ไม่ได้มาตรฐานรองรับน้ำอุ้ดตัน
2. ปัญหาการมีโทรศัพท์สาธารณะไม่เพียงพอ
3. ไฟฟ้าแสงสว่างสาธารณะไม่ทั่วถึงทุกจุด
4. ขาดอาคารที่ทำการ/สถานศึกษาของชุมชน (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก)
5. ระบบประปาสาธารณะไม่ทั่วถึงทุกจุด

ปัญหาด้านแหล่งน้ำ

1. ขาดแหล่งน้ำที่ใช้ในการจัดทำระบบชลประทานทุกขนาดเพื่อการเกษตร
2. พื้นที่ที่ไม่เหมาะสม/เอื้ออำนวยในการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร/อุปโภค/บริโภค

ปัญหาด้านสาธารณสุข

1. ความไม่ต่อเนื่องในการวางแผน/ปฏิบัติอย่างจริงจังของงานสาธารณสุข
2. บุคลากร/เครื่องมือไม่มีประสิทธิภาพ

ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมืองการบริหาร

1. ปัญหาเรื่องการรับรู้ข่าวสารทางราชการของประชาชน
2. ปัญหาเรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพของบุคลากร

3. ปัญหาเรื่องการประชาสัมพันธ์งานของเทศบาล

4. ปัญหาเรื่องการจัดทำข้อมูล/ทะเบียนทรัพย์สินเพื่อใช้ในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล

5. ปัญหาเรื่องขาดวัสดุ-ครุภัณฑ์ในการปฏิบัติงาน

6. ปัญหาเรื่องการขาดเครื่องมือเครื่องใช้/อุปกรณ์ในการสื่อสารที่ใช้ในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

7. ปัญหาเรื่องความเข้มแข็งของชุมชน

ปัญหาด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1. ขาดบุคลากรที่สามารถทำงานด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในชุมชน

2. หน่วยงานที่จัดการศึกษาขาดการประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. หน่วยงานราชการ ท้องถิ่นขาดการส่งเสริมงาน ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม

4. การส่งเสริมศิลปะ จารีตประเพณีท้องถิ่น ไม่ได้รับการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. ความเจริญเติบโตทางอุตสาหกรรมและการเกษตรสร้างมลภาวะ

2. ชุมชนขาดจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. ชุมชนไม่มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้

ความต้องการ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นซึ่งประชาชน ร้านค้า ส่วนราชการ ในท้องถิ่นได้มีความต้องการที่จะให้เทศบาลตำบลอิฐี่ ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยเทศบาลตำบลอิฐี่ ได้คัดเลือกและวิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนดเป็น โครงการที่จะต้องจัดทำตามปัญหาและความต้องการดังกล่าว ปัญหาและสาขาการพัฒนาดังนี้

ความต้องการเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป

1. จัดหาบุคลากรและเครื่องมือในการทำงานให้เพียงพอ สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันที

2. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร

ความต้องการเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจ

1. จัดตั้ง/ส่งเสริมการพัฒนาของกลุ่มอาชีพของสตรีหลังฤดูการผลิต

2. ประสานการลดหนี้สินเกษตรกร/จัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการเกษตร

3. ส่งเสริมจัดตั้งแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน

4. จัดหาแหล่งรองรับผลผลิตทางการเกษตรให้ตรงตามความต้องการ

ความต้องการเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาสังคม

1. จัดให้มีระบบซ่อม/สร้างสุขภาพอนามัยในชุมชน
2. จัดให้มีการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อให้ครบวงจร
3. จัดให้มีการป้องกันภัยพิบัติแบบครบวงจร โดยการมีส่วนร่วม
4. จัดให้มีการคุ้มครองผู้บริโภค
5. จัดให้มีระบบการดูแลขยะมูลฝอยและน้ำเสีย
6. จัดให้มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น
7. จัดให้มีลานกีฬา และนันทนาการ
8. จัดให้มีระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การจราจร

ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

1. ให้ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลาดยางแอสฟัลท์
2. ให้ซ่อมแซม/ลงหินลูกรังถนนสายต่างๆ
3. ให้ขยายเขตไฟฟ้าทั่วทุกจุด
4. จัดหาปรับปรุงที่ทิ้งขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลติดต่อกันเพิ่มเติม
5. ให้ขยายเขตบริการประปา
6. ให้ก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/ศูนย์วัฒนธรรมตำบล/ห้องสมุดประชาชน
7. ให้ติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะเพิ่มเติม

ความต้องการเกี่ยวกับแผนสาขาการพัฒนาการเมืองการบริหาร

1. จัดให้มีเสียงตามสาย วารสารประชาสัมพันธ์เทศบาลตำบลติดต่อกัน
2. จัดให้มีการอบรมพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพสมาชิกฯ ผู้นำชุมชน พนักงาน

ลูกจ้างตามโครงการต่างๆ

3. จัดให้มีการประชุมสมาชิกสภาเทศบาล กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำกลุ่มอาชีพ เพื่อติดตามเร่งรัดคน โขบายของรัฐบาลเป็นประจำทุกเดือน

4. โครงการปรับปรุงแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินของเทศบาลตำบลติดต่อกัน

5. การพัฒนาประชาคมให้มีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยอย่าง

ยั่งยืน

วิสัยทัศน์ (Vision)

เทศบาลตำบลติดต่อกันจะเป็นองค์กรที่มีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งสร้างสรรค์สังคมให้มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม อันดีงาม ประชาชนมีส่วนร่วมในการ

ตัดสินใจ และเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ เต็มใจให้บริการเพื่อประโยชน์
สุขของประชาชน

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาระบบบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล
2. ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่มีคุณธรรม จริยธรรมและสมานฉันท์
3. ส่งเสริมประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมของประชาชน
4. รักษาขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงาม และวัฒนธรรมไทย
5. พัฒนาระบบเทคโนโลยี สารสนเทศและบริการ Internet ตำบล
6. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ

ตราสัญลักษณ์ประจำเทศบาล

ตรารูปวงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 5 เซนติเมตร ทั้ง 2 ดวง ขอบบน มีอักษร
เทศบาลตำบลอติสุข ขอบล่าง มีอักษร ตำบลอติสุข อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
ต้นไม้ใหญ่อยู่ริมฝั่งน้ำ หมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ของตำบลอติสุขซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำและป่าไม้
ธรรมชาติที่สวยงาม มีอ่างเก็บน้ำหนองหญ้าม้าและคลองระแงงเป็นป่าสงวนแห่งชาติ
พระธาตุใหญ่ หมายถึง อารยธรรมของชาวตำบลอติสุขที่เก่าแก่ มีความผูกพันเหนียวแน่น สามัคคี
จึงได้ร่วมกันสร้างพระจอมธาตุขึ้นใหม่ครอบองค์เดิมที่ชำรุดเสียหาย เพื่อเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจให้
กระทำแต่ความดี

8. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เจนจิรา สุคำภา (2547: 67 - 70) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอสูงเนิน จังหวัด
นครราชสีมา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน

ตำบล โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับน้อย โดยด้านการร่วมกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการเสนอปัญหาในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับน้อย

สายันต์ ภิรมกิจ (2547 : 67 - 69) ได้ศึกษาบทบาทเทศบาลหนองบัวระเหวในการสร้าง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท เทศบาลในการสร้างการมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และประชาชนมีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท เทศบาลในการสร้างการมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทเทศบาลในการ สร้างการมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เทศบาลควรเปิด โอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การพัฒนาท้องถิ่นให้มากขึ้นกว่านี้

วราพร สีสกุล (2547 : 49) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า โดยรวมประชาชนเห็นว่า อยู่ในระดับน้อย ซึ่งด้านที่เห็นว่าน้อยที่สุดคือ การจัดทำร่างแผนพัฒนารองลงมาคือด้านการ กำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงาน โครงการ การอนุมัติประกาศใช้ และการกำหนดจุดมุ่งหมายและ แนวทางการพัฒนาระยะยาว

วาสนา ถิ่นขาม (2548 : 64) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ วางแผนพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำขุ่น จังหวัด อุบลราชธานี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับปาน กลาง และปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมคือ การประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนขาดความรู้ความสนใจที่จะเข้าร่วมประชุม ผู้นำชุมชนขาดการเผยแพร่ความรู้สมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง

ฉิชา เกษจำรัส (2549 : 64) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลท่าแลง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า

1. ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจากมากไปหาน้อยคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคัดเลือกโครงการที่ส่งเสริมงาน พัฒนาด้านสังคม การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรอุปโภค และบริโภค และการตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. ด้านปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากการมีส่วนร่วมด้านปฏิบัติการที่อยากเข้าร่วมมากไปหาน้อยคือ เรื่องการอยากเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันยาเสพติดหรือเป็นอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัยชุมชน เรื่องการอยากเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มในโครงการส่งเสริมอาชีพเสริมต่างๆ ของชุมชน และเรื่องการปรับปรุงถนนและสะพานที่ชำรุดของชุมชน หรือไฟฟ้าริมทาง เพื่อความปลอดภัยในการเดินทางตอนกลางคืน

3. ด้านผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ที่สูงที่สุดไปหาน้อยที่สุดคือ เรื่องการได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในชุมชนเพื่อการเกษตรอุปโภคและบริโภค การได้รับประโยชน์จากโครงการป้องกันโรคไข้เลือดออกและพิษสุนัขบ้า และเรื่องมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเป็นสมาชิกกลุ่มโครงการส่งเสริมอาชีพเสริม

4. ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลจากเรื่องที่สูงที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลสำเร็จในโครงการส่งเสริมอาชีพเสริมต่างๆ ในชุมชน การมีส่วนร่วมในการประเมินผลตรวจสภาพการซ่อมแซมถนนและสะพานที่ชำรุด และการประเมินผลความสำเร็จของการป้องกันโรคไข้เลือดออกและพิษสุนัขบ้า

เดชอุดม บุนทอง (2550 : 66 – 71) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลกรณีศึกษาตำบลพิจิตร อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่เป็นตัวแทนชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพศ ระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือน ตำแหน่งทางสังคม และภาวะหนี้สิน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ตัวแปรอายุ ระยะเวลาการอยู่ในท้องถิ่น และการเป็นสมาชิกกลุ่มมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประชาชนมองเฉพาะปัญหาของตน โดยไม่ให้ความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และยังขาดข้อมูลที่แท้จริงในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ดังนั้น แนวทางที่จะแก้ไข หน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรกำหนดแผนและนโยบายมาตรการต่างๆ ในการเสริมสร้างศักยภาพของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยอบรมให้ความรู้ความเข้าใจ แก่ประชาชน และให้ประชาชนได้เห็นประโยชน์และความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ องค์กรบริหารส่วนตำบล ได้มีการประชาสัมพันธ์อย่างค่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น และมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อร่วมกันแก้ไข

ปัญหาของชุมชน และร่วมกันผลักดันแผนงาน กิจกรรม โครงการจากแผนพัฒนาตำบลสู่การปฏิบัติ มาเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา

สกุณา มอญพันธ์ (2550 : 68) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาตำบลหนองผักแว่น พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านอายุ เพศ อาชีพ การเป็นสมาชิกกลุ่มในสังคมการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนปัจจัยด้านการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ไม่ส่งผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผักแว่น

พนิดา ณะกมล (2550 : 55 – 56) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้านคือ ด้านการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหารวมถึงแนวทางการแก้ไข ด้านการตัดสินใจเลือกแนวทางและการวางแผนพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา ด้านการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน ส่วนด้านการประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา การมีส่วนร่วมในการบริหารงานอยู่ในระดับน้อย

บุญครอง ดอกเกี้ยว (2550 : 58) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลคำบดเส จังหวัดแพร่ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา 4 ด้าน คือ การเตรียมการ การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนา การนำแผนไปปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับปานกลางมีปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้ายังไม่ทั่วถึง ถ้าซ้ำ เจ้าหน้าที่ขาดเทคนิควิธีการจัดเวทีประชาคมมีการบันทึกข้อมูลตกหล่นเพราะเจ้าหน้าที่ขาดทักษะ

ไพโรพ ถนัดคำ (2550 : 67 - 68) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาล จากมากไปหาน้อยคือ ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสะอาดเรียบร้อย ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการส่งเสริมการลงทุนพาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต และด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ปรินดา ธิรสิลาเวทย์ (2550:75-79) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย

พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม พบว่าคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และขนาดของชุมชนที่อาศัยมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคามไม่แตกต่างกัน

จากการสรุปการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง และประชาชนมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ดังนี้ ให้เพิ่มการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนทราบเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาควรที่จะแจ้งกำหนดการประชุมล่วงหน้า ควรทำหนังสือเชิญประชุม ควรจัดประชุมให้ตรงกับวันหยุด ควรรายงานการประชุมให้ประชาชนได้ทราบ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การเรียนรู้หรือดำเนินกิจกรรมตามโครงการต่างๆ ร่วมกัน และควรจัดประชุมเพื่อชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้เทศบาลจะต้องส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมีจิตสำนึกในการรักถิ่นกำเนิดให้ความสำคัญและให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องบทบาทการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้บริหารควรลงพื้นที่ในแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น สภากาแฟ การเข้าไปเยี่ยมประชาชนตามบ้าน ให้มากขึ้น เพื่อรวบรวมข้อมูลปัญหาของประชาชนใช้ประกอบการวางแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและเห็นผลที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอติต้อ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยกำหนดวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดการทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ครัวเรือนละ 1 คน ในเขตเทศบาลตำบลอติต้อ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 12 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,255 คน (ทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลอติต้อ ณ มกราคม 2555)

2. กลุ่มตัวอย่าง (Simple Random Sampling) ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาหากกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรตามสูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ยุทธพงษ์ กัษวรรณ. (2543 : 73) ดังนี้

สูตรสำหรับการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการกำหนด

N คือ ขนาดของกลุ่มประชากร (2,255)

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (0.05)

แทนค่าในสูตรจะได้

$$n = \frac{2,255}{1 + 2,255 (0.05)^2}$$

$$n = \frac{2,255}{6.6375}$$

$$n = 339.73 \text{ คน}$$

หรือประมาณ 340 คน

3. ขนาดตัวอย่างที่ใช้เก็บในแต่ละหมู่บ้านใช้แบบกำหนดสัดส่วนการแบ่งน้ำหนักตามจำนวนประชากรของแต่ละหมู่บ้าน โดยวิธีคำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน ดังตารางที่ 4

สูตรคำนวณสัดส่วน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา x จำนวนประชากรรวมแต่ละหมู่บ้าน

จำนวนประชากรทั้งหมด

$$\text{ตัวอย่าง หมู่ที่ 1} = \frac{379 \times 615}{2,255}$$

$$= 33.01$$

หรือประมาณ 33 คน

จากนั้นทำการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้าน โดยพิจารณาตามสัดส่วนของจำนวนครัวเรือน และทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ ได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 3 การจำแนกขนาดหมู่บ้าน สัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้านและขนาดของหมู่บ้าน

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		รวม	กลุ่มตัวอย่าง
			ชาย	หญิง		
หมู่บ้านขนาดใหญ่ (L)						
4	บ้านแก	332	646	636	1,282	50
5	บ้านคอนสี	269	562	559	1,121	41

ตารางที่ 3 (ต่อ)

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร		รวม	กลุ่ม ตัวอย่าง
			ชาย	หญิง		
หมู่บ้านขนาดกลาง (M)						
1	บ้านแก	219	366	411	777	33
2	บ้านแก	189	333	365	698	28
3	บ้านแก	217	413	485	808	33
7	บ้านยางคำ	135	311	303	614	20
9	บ้านคอนลำควน	137	297	285	582	21
10	บ้านหนองแวงใต้	181	371	338	709	27
12	บ้านยางคำเหนือ	137	303	355	658	21
หมู่บ้านขนาดเล็ก (S)						
6	บ้านคอนสวรรค์	85	191	184	375	13
11	บ้านคำขอนแก่น	77	159	155	314	12
รวม		2,255	4,494	4,536	9,030	340

ที่มา : สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลคือ ณ ธันวาคม 2557

จากนั้นจึงทำการสุ่มเป็นระบบ(Systematic Random Sampling) ด้วยการ ใช้คอมพิวเตอร์
สร้างเลขสุ่มตามบ้านเลขที่

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม(Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามนิยามศัพท์เฉพาะรวมทั้งกรอบแนวคิดของการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ(Check List) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยอาชีพและขนาดหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ เทศบาลตำบลอิติ้อ ตำบลอิติ้อ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของ Likert บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 72-73) โดยแบ่งคำถามตามการมีส่วนร่วมจำนวน 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making)

2.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation)

2.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)

2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened) ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ เทศบาลตำบลอิติ้อ ตำบลอิติ้อ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

3. วิธีการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า ตำรา วารสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และทำการร่างแบบสอบถาม

2. นำร่างแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปฏิบัติงานค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

3. นำร่างแบบสอบถาม ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้การครอบคลุม เนื้อหา และความเป็นปรนัยของเครื่องมือด้าน โครงสร้างด้านเนื้อหา โดยการหาค่า IOC (Index of Congruency) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อดูความสอดคล้องกับนิยามศัพท์ของข้อคำถามซึ่งมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 112)

ให้คะแนน + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

3.1 นางชลนิภา รัตตะเวทิน วุฒิ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบาย สาธารณะ) ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลอติต้อย อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้าน เนื้อหา

3.2 นายปรเมศร์ ภูมุลเมือง วุฒิ การศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนผดุงราษฎร์วิทยา อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

3.3 นางสาวพุทธรัตน์ กุศลัน วุฒิ การศึกษามหาบัณฑิต (การวัดผลการศึกษา) ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีวิจัย

4. นำร่างแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ นำเสนอ อาจารย์ที่ปฏิบัติงานค้นคว้าอิสระ เพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

5. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรใน เขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลอติต้อย ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 แล้วนำไปหาค่าอำนาจจำแนกราย ข้อได้ระหว่าง .25 - .92 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100) ได้เท่ากับ .91

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไข จัดพิมพ์เป็นชุดสมบูรณ์ลงเก็บข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนตัวอย่าง 340 ชุด
2. ขออนุญาตจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ถึงนายกเทศมนตรี

ตำบลอิติอ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามที่ส่งรหัสของแบบสอบถาม จำนวน 340 ชุด เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง
4. เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ดำเนินการลงรหัสและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม หลังจากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามแล้ว

2. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แล้วลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form) โดยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ และค่าความถี่

- 2.2 ตอนที่ 2 ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอิติอ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 100) ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

- 2.3 นำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมาย โดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ที่แปลความหมายดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 100)

คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00	หมายถึง การมีส่วนร่วมระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50	หมายถึง การมีส่วนร่วมระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50	หมายถึง การมีส่วนร่วมระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50	หมายถึง การมีส่วนร่วมระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.50	หมายถึง การมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด

2.4 การเปรียบเทียบระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีขนาดหมู่บ้านแตกต่างกัน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้สถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติ ทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างรายคู่ จะทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference)

2.5 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยแจ้งความถึงในเชิงพรรณนาวิเคราะห์

6. สถิติที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 102) ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) วิเคราะห์โดยการหาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม IOC (Index of Congruency)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน คำนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถาม
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนน
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 อำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถาม

$$r = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{\{N\sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N\sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

แทนค่าในสูตร r = แทน ค่าอำนาจจำแนก

X = แทน คะแนนของข้อที่หาค่าอำนาจจำแนก

Y = แทน คะแนนรวมของทุกข้อ

1.3 ค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) หรือความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวิเคราะห์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

จากสูตร
$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

จากสูตร
$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n-1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน ของคะแนนแต่ละตัว

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
n	แทน	แทนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
Σ	แทน	ผลรวม

3.สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบสมมุติฐานเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมจำแนกตามขนาดหมู่บ้านใช้การวิเคราะห์โดยสถิติ ทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติในการเปรียบเทียบที่ระดับ .05 และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD

3.2 สรุปข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการวิเคราะห์ความถี่แล้วนำมาวิเคราะห์รวบรวมสรุปในเชิงพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาเสนอข้อมูลด้วยตาราง ตามขั้นตอนดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแปลความหมายมีดังนี้

- n แทน จำนวนหน่วยตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
- S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- F แทน สถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณา F – distribution
- Df แทน ระดับความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
- SS แทน ผลรวมของค่าเฉลี่ยของคะแนนเบี่ยงเบน (Sum of Squares)
- MS แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย ของคะแนนเบี่ยงเบน (Mean of Squares)
- P แทน ค่าความน่าจะเป็น
- * แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ปรากฏผลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ท่านอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน		
1.1 ขนาดเล็ก (S)	86	25.29
1.2 ขนาดกลาง (M)	204	60.00
1.3 ขนาดใหญ่ (L)	50	14.71
รวม	340	100

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 340 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม อยู่ในหมู่บ้านขนาดกลาง 204 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ขนาดเล็ก 86 คน คิดเป็นร้อยละ 25.29 และขนาดใหญ่ 50 คน คิดเป็นร้อยละ 14.71

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.10	0.51	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	2.95	0.67	ปานกลาง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.52	0.55	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.26	0.69	ปานกลาง
รวม	3.46	0.47	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดย ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.47) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.51) และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.55) และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.69) และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = 0.67) ตามลำดับ

2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกเป็นรายข้อ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. การมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มจัดทำแผนพัฒนาสามปี เช่น การร่วมประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนพัฒนาสามปี	4.00	0.57	มาก
2. การได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผนพัฒนาสามปี	4.02	0.66	มาก
3. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการของชุมชนเพื่อนำมากำหนดแนวทางจัดทำแผนพัฒนาสามปี	4.15	0.55	มาก
4. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือก โครงการที่เหมาะสมเพื่อนำมากำหนดในแผนพัฒนาสามปี	4.21	0.60	มาก
รวม	4.10	0.51	มาก

จากตารางที่ 6 ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมาก ไปน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือก โครงการที่เหมาะสมเพื่อนำมากำหนดในแผนพัฒนาสามปี ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการของชุมชนเพื่อนำมากำหนดแนวทางจัดทำแผนพัฒนาสามปี ($\bar{X} = 4.15$) การได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผนพัฒนาสามปี ($\bar{X} = 4.02$) และการมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มจัดทำแผนพัฒนาสามปี เช่น การร่วมประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนพัฒนาสามปี ($\bar{X} = 4.00$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในการดำเนิน โครงการต่างๆกับเทศบาล	2.77	1.03	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนหรือบริจาคทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนิน โครงการของเทศบาล	3.53	1.02	มาก
3. การมีส่วนร่วมในการบริหาร โครงการของเทศบาล	2.68	0.80	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการประสานงานขอความร่วมมือเพื่อดำเนิน โครงการของเทศบาล	2.84	1.34	ปานกลาง
รวม	2.95	0.67	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนหรือบริจาคทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนิน โครงการของเทศบาล ($\bar{X} = 3.53$) และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการประสานงานขอความร่วมมือเพื่อดำเนิน โครงการของเทศบาล ($\bar{X} = 2.84$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในการดำเนิน โครงการต่างๆกับเทศบาล ($\bar{X} = 2.77$) การมีส่วนร่วมในการบริหาร โครงการของเทศบาล ($\bar{X} = 2.68$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอิทรีย์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. การได้รับผลประโยชน์เช่นสิ่งของหรือวัตถุจากการดำเนินโครงการที่กำหนดในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล	3.93	0.67	มาก
2. ครอบครัวของท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการที่กำหนดในแผนพัฒนาสามปี	3.84	0.75	มาก
3. ชุมชนของท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการที่กำหนดในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล	3.31	0.66	ปานกลาง
4. สังคมที่ท่านอยู่อาศัยได้รับการพัฒนาจากการดำเนินโครงการที่กำหนดในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล	2.99	0.84	ปานกลาง
รวม	3.52	0.55	มาก

จากตารางที่ 8 ความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอิทรีย์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ การได้รับผลประโยชน์เช่นสิ่งของหรือวัตถุจากการดำเนินโครงการที่กำหนดในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมา คือ ครอบครัวของท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการที่กำหนดในแผนพัฒนาสามปี ($\bar{X} = 3.84$) ตามลำดับ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ชุมชนของท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการที่กำหนดในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ($\bar{X} = 3.31$) รองลงมา คือ สังคมที่ท่านอยู่อาศัยได้รับการพัฒนาจากการดำเนินโครงการที่กำหนดในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ($\bar{X} = 2.99$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอิทรีย์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล แผนพัฒนาสามปีของเทศบาล	3.84	0.65	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางวิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี	3.00	0.81	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้แทนประชาคมท้องถิ่นเพื่อเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี	3.06	0.84	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี	3.16	0.90	ปานกลาง
รวม	3.26	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 ความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอิทรีย์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ($\bar{X} = 3.84$) และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี ($\bar{X} = 3.16$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้แทนประชาคมท้องถิ่นเพื่อเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี ($\bar{X} = 3.06$) และการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางวิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี ($\bar{X} = 3.00$) ตามลำดับ

3.3 ผลการทดสอบสมมติฐานความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติต้อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติต้อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติต้อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig.
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.32	2.00	0.16	0.61	.54
	ภายในกลุ่ม	89.07	337.00	0.26		
	รวม	89.39	339.00			
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	ระหว่างกลุ่ม	0.03	2.00	0.01	0.03	.97
	ภายในกลุ่ม	149.93	337.00	0.44		
	รวม	149.96	339.00			
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	0.36	2.00	0.18	0.60	.55
	ภายในกลุ่ม	101.17	337.00	0.30		
	รวม	101.54	339.00			
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	6.11	2.00	3.06	6.70	.00*
	ภายในกลุ่ม	153.81	337.00	0.46		
	รวม	159.93	339.00			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.23	2.00	0.12	0.53	.59
	ภายในกลุ่ม	73.57	337.00	0.22		
	รวม	73.80	339.00			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่าง 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ ไม่แตกต่าง 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

เมื่อพบว่าความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ศึกษาจึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี LSD ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ขนาดหมู่บ้าน	ขนาดหมู่บ้าน			
	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ขนาดเล็ก	3.05	-	.32*	.17
ขนาดกลาง	3.37		-	.15
ขนาดใหญ่	3.22			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า หมู่บ้านขนาดเล็กมีความต้องการแตกต่างจากหมู่บ้านขนาดกลาง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

ตารางที่ 12 ข้อเสนอแนะความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อเสนอแนะความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์	ความถี่	ค่าร้อยละ
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ		
1. ประชาชนควรมีการเสนอโครงการ/ความต้องการในรูปแบบอื่นๆเพื่อนำไปประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี หรือกิจกรรมต่าง ๆ	15	4.4
2. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการของชุมชนเพื่อกำหนด แนวทางจัดทำแผนพัฒนาสามปี	14	4.1
3. ประชาชนควรร่วมกันเสนอแนวทางการพัฒนาหรือแสดงออกเพื่อแก้ไขปัญหาและลดปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	18	5.3
รวม	47	
ด้านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ		
1. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุน หรือบริจาคทรัพยากรที่จำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	16	4.7
2. ประชาชนควรให้ความร่วมมือในการประสานงานเพื่อกำหนดการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	13	3.9
3. ประชาชนควรเข้าร่วมปฏิบัติการตามนโยบาย แผนงานโครงการ หรือกิจกรรมที่ ได้นำไปดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	19	5.5
รวม	48	

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอิติอ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	ความถี่	ค่าร้อยละ
ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์		
1. ประชาชนควรได้รับผลประโยชน์ เช่น สิ่งของหรือวัตถุ จาก การดำเนินงานด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล	16	4.7
2. ประชาชนควรได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการ ดำเนิน โครงการที่กำหนดในแผนพัฒนาสามปี	12	3.5
3. ชุมชนที่อาศัยอยู่ควรได้รับการพัฒนาจากการดำเนิน โครงการที่กำหนดในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล	17	5
รวม	45	
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล		
1. ประชาชนควรมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการติดตามและ ประเมินผลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี	15	4.4
2. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้แทนประชาคม ท้องถิ่นเพื่อเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา สามปี	18	5.2
3. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในการ จัดทำแผนพัฒนาสามปี	20	5.8
รวม	53	
รวมความถี่ทุกด้าน	193	

จากตารางที่ 12 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า มีจำนวนความถี่ที่เสนอแนะมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อาจเป็นไปได้ว่าการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบล ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้แทนประชาคมท้องถิ่นเพื่อเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี และการรับทราบผลการประเมินผลแผนพัฒนาสามปี รองลงมา คือ อาจเป็นเพราะว่า การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลมีการให้ประชาชนเข้าร่วมเวทีประชาคมเพื่อชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ของเทศบาลได้รับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อจัดทำเป็นโครงการต่างๆ นำไปสู่การพัฒนาเทศบาลต่อไป เพื่อสนับสนุนการจัดทำงบประมาณของโครงการ ได้ไปดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อาจเกิดขึ้นจาก ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์เสนอแนวทางการพัฒนา และปัญหาความต้องการของชุมชน เพื่อกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการที่เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน และข้อเสนอแนะความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคือ ที่เสนอแนะน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ซึ่งที่เป็นคั้งนี้ อาจเป็นไปได้ว่า กำหนดในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลได้ดำเนินการตามโครงการต่างๆ ประชาชนในชุมชนสามารถที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการนั้นๆ แผนพัฒนาเทศบาล เช่น ประโยชน์จากสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เศรษฐกิจ สาธารณสุขสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอิคคือ อำเภอขวงตลาค จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอิคคือ อำเภอขวงตลาค จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอิคคือ อำเภอขวงตลาค จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอิคคือ อำเภอขวงตลาค จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่าง 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และไม่แตกต่าง 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ผลการศึกษา แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีส่วนร่วมในการประชุมประชาคม เสนอแนวความคิดริเริ่มในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เสนอปัญหาความต้องการของชุมชน และการตัดสินใจเลือกโครงการที่เหมาะสมเพื่อนำมากำหนดในแผนพัฒนาสามปีไม่ต่างกัน ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีส่วนร่วมในการ

คัดเลือกผู้แทนประชาคมท้องถิ่นเพื่อเป็นคณะกรรมการ กำหนดแนวทาง ติดตามและประเมินผล แผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ไม่ต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอิตื้อ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ประชาชนควรมี ส่วนร่วมในการปฏิบัติการตามนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่ได้ดำเนินการจัดทำ แผนพัฒนาสามปี และมีส่วนร่วมในการสนับสนุน หรือบริจาคทรัพยากรที่จำเป็น รวมถึงมีส่วน ร่วมเสนอแนวทางการพัฒนาหรือแสดงออก เพื่อแก้ไขปัญหาและลดปัญหาการจัดทำแผนพัฒนา สามปี การคัดเลือกผู้แทนประชาคมท้องถิ่นเพื่อเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผล และ ชุมชนจะได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาจากการดำเนิน โครงการที่กำหนดใน แผนพัฒนาสามปีของเทศบาล

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษา ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอิตื้อ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษานำประเด็นที่น่าสนใจ มาอภิปราย ผลได้ดังนี้

1. ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ตำบลอิตื้อ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอิตื้อ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาที่ออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา สามปี ขาดการสนับสนุนในด้านการประสานงานเพื่อดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาสามปีหรือ ปฏิบัติการตามนโยบาย รวมถึงในการติดตามและประเมินผลในการจัดประชาคมท้องถิ่นเพื่อเป็น คณะกรรมการติดตามและประเมินผล หรือขาดการบริจาคทรัพยากรที่จำเป็นในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปี ส่งผลต่อการบริหาร โครงการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งการ กำหนดแนวทาง ติดตามและประเมินผล แผนพัฒนาสามปีของเทศบาล ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้อง กับงานวิจัยของวาสนา ถิ่นขาม (2548 : 64) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ วางแผนพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัด อุบลราชธานี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนโดยรวมอยู่ในระดับ

ปานกลาง และปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมคือ การประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนขาดความรู้ความสนใจที่จะเข้าร่วมประชุม ผู้นำชุมชนขาดการเผยแพร่ความรู้สมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน ผู้ศึกษา อภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมโดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาที่ออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ต้องการมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจที่ไม่ต่างกัน ต้องการที่จะเข้าร่วมประชุม ประชามติ มีการเสนอแนวความคิดริเริ่มในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี รวมทั้งเสนอปัญหาความต้องการของชุมชน และการตัดสินใจเลือก โครงการที่เหมาะสมเพื่อนำมากำหนดในแผนพัฒนาสามปี เช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีนดา ธิรศิลาเวทย์ (2550 : 75-79) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ ชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม พบว่าคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ ระดับ การศึกษา และขนาดของชุมชนที่อาศัยมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลของการศึกษาไปใช้

1.1 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้นำข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 5 อันดับ มาเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือก โครงการที่เหมาะสมเพื่อนำมา กำหนดในแผนพัฒนาสามปี

ข้อที่ 2 การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการของชุมชนเพื่อนำมา กำหนดแนวทางจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ข้อที่ 3 การได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ข้อที่ 4 การมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มจัดทำแผนพัฒนาสามปี เช่น การร่วมประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ข้อที่ 5 การได้รับผลประโยชน์เช่นสิ่งของหรือวัสดุจากการดำเนินโครงการที่กำหนดในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล

ดังนั้นจึงได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1. เทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการของชุมชน เพื่อนำมากำหนดแนวทางจัดทำแผนพัฒนาสามปี

2. เทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดและดำเนินโครงการแผนพัฒนาสามปี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของเทศบาลตำบล อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

1.2 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบล อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน ผลของการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1) เทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรหาแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วม และกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการคิดริเริ่มในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

2) เทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงการเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำแผนเพื่อให้มีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

1.3 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบล อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1.3.1. เทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรให้ประชาชนเสนอแนวทางการพัฒนาหรือแสดงออก เพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาและชุมชน

1.3.2. เทศบาลตำบลคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมของชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาสามปี

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจ ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอิคื้อ อำเภอขงตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

2.2 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เกี่ยวกับการพัฒนา รูปแบบแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอิคื้อ อำเภอขงตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์เพื่อประสิทธิผลให้ดียิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กมล ส่วงวัฒนา. หลักการวางแผน. สงขลา : วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2534.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. กระทรวงมหาดไทย. การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2546.
- กรมการปกครองท้องถิ่น. คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2548
- คารม คำพิฑูรย์. การศึกษาการบริหารจัดการในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน อำเภอพระยี่น จังหวัดขอนแก่น
ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545. ถ่ายเอกสาร
- จิราภา เต็งไครรัตน์และคณะ. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- เจนจิรา สุคำภา. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. ถ่ายเอกสาร
- จ่านง อภิวัฒน์สิทธิ์. และคณะ สังคมวิทยา. ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549. ถ่ายเอกสาร
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโทศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540. ถ่ายเอกสาร
- ณิชา เกษจำรัส. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลท่าแดง จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2549. ถ่ายเอกสาร
- คุณหญิง อยุวัฒน์. วนศาสตร์ชุมชน : ทางเลือกในการพัฒนาป่าไม้. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาวิชาการ. ขอนแก่น : โครงการวิจัยวนศาสตร์ชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2535.
- เดชอุดม ขุนทอง. การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล : กรณีศึกษาดำบลพิจิตร อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2550. ถ่ายเอกสาร

- ติน ปรัชญพฤทธิ. ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2539.
- ทงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. การพัฒนาชุมชนปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2534
- เทศบาลตำบลอติคือ. แผนพัฒนา 3 ปี (2555 -2557). เทศบาลตำบลอติคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์, 2556
- _____ .แผนพัฒนา 3 ปี (2555 -2557). เทศบาลตำบลอติคือ, 2556.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. การมีส่วนร่วมหลักการพื้นฐานเทคนิคและกรณีตัวอย่าง. พิมพ์ครั้งที่ 2 เชียงใหม่ : สิริลักษณ์การพิมพ์, 2547.
- นิคม บุระพันธ์. บทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนพัฒนาตำบลในอำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543. ถ่ายเอกสาร
- นิรันด จงวุฒิเวศย์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท”กลวิธีแนวทางวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษา นโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527
- บุญครอง ดอกเกี้ยว. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลห่อแฮ จังหวัดแพร่. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550. ถ่ายเอกสาร
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก, 2545.
- ปนัดดา บรรณ. การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล 5 ปี โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลนครเชียงใหม่(2545 – 2549). ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548. ถ่ายเอกสาร
- ปรินดา ถิรติเวท. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนา เทศบาลเมืองมหาสารคามจังหวัดมหาสารคาม. สาขารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครองมหาสิราชภัฏมหาสารคาม. 2550. ถ่ายเอกสาร
- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. การปกครองเมืองพัทยา. กรุงเทพฯ : สหายบล็อกและการพิมพ์, 2524.
- ประสิทธิ์ ดงยิ่งศิริ. การวิเคราะห์และประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2540
- ประหยัด หงส์ทองคำ. การพัฒนาทางการเมืองโดยกระบวนการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : พาสาการพิมพ์, 2539.

- ปรัชญา เวสารัชช. รายงานการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท. สถาบันไทยคดีศึกษา กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.
- พนิดา ชนะกลม. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. มหาสารคาม : การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550. ถ่ายเอกสาร
- พงษ์ธร ธีญญศิริ. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม, 2552.
- พัชรี สิโรตส. คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.
- พวงทอง โยธาใหญ่. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : ในกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ การค้นคว้าอิสระ รม.ม.เชียงใหม่ : มหาลัยเชียงใหม่, 2545. ถ่ายเอกสาร
- ไพรพ ถนัดคำ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลคูรพักตรพิมาน อำเภอคูรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด. มหาสารคาม : วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550. ถ่ายเอกสาร
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษา นโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.
- บุทรพงษ์ กัยวรรณ. พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2543.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 47ก. หน้า 1-127. 24 สิงหาคม 2550.
- วราพร สีสกุล. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. มหาสารคาม : การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547. ถ่ายเอกสาร
- วาสนา ถิ่นขาม. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลแก้งาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี. มหาสารคาม : การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548. ถ่ายเอกสาร
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของการพัฒนาชุมชน : ต่อประชาชน ข้าราชการและผู้นำรัฐบาล. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์โอเคียนส์โตร์, 2530.

- สกุณา มอญพันธ์. การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชน ตำบลหนองผักแว่น อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี. ขอนแก่น : การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550. ถ่ายเอกสาร
- สมนึก ปัญญาสิงห์. การพัฒนาชุมชน. ขอนแก่น : ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2532.
- สมบูรณ์ นันทวงศ์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพการบริการด้าน สาธารณสุขศึกษาเฉพาะกรณีสถานีอนามัยกระทุ่มล้ม อ. สามพราน จ. นครปฐม. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542. ถ่ายเอกสาร
- สายันต์ ภิรมกิจ. บทบาทของเทศบาลตำบลหนองบัวระเหวในการสร้างการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- สุริยา ชีขุน. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในระบบป่าชุมชน : ศึกษา เฉพาะกรณีตำบลศรีละกอ อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2534.
- อนันต์ เกตุวงศ์. หลักและเทคนิคการวางแผน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเคียนส โตร์, 2523.
- Cohen , J.M. and Uphoff , N.T. Rural Development Participation : **Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation.** Rural Development Committee Center for International Studies , Cornell University, 1981.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา

เรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอติคือ
อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อการศึกษา เรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบการศึกษาในระดับปริญญาโทในหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทั้งนี้ผู้ศึกษาใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามโปรดให้ข้อเท็จจริง ในการตอบแบบสอบถามชุดนี้ รายละเอียดแบบสอบถามประกอบด้วยแบบสอบถาม 3 ตอน ดังนี้
  2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้
    - ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
    - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์
    - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลที่ได้จากการศึกษานี้จะเป็นข้อมูลประกอบการรายงานการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอติคือ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ และเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นาย วิทยา ภูชมศรี

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร

คณะรัฐศาสตรและรัฐประศาสนศาสตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามนี้ด้วยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน
ที่ ตรงกับข้อมูลทั่วไปของท่าน

1. ท่านอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน

1. ขนาดเล็ก (S) บ้านคอนสวรรค์ บ้านยางคำ บ้านคำขอนแก่น
บ้านคอนคำควน บ้านยางคำเหนือ
2. ขนาดกลาง (M) บ้านแก หมู่ 1,2,3, บ้านคอนสี บ้านหนองแวงบ่อแก้ว
บ้านหนองแวงใต้
3. ขนาดใหญ่ (L) บ้านแก หมู่ 4

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาสามปี ของเทศบาล ตำบลอิติ้อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

โดยแบ่งระดับการมีส่วนร่วมเป็น 5 ระดับ ได้แก่

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมเห็นมาก	ให้ 4 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	ให้ 2 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามนี้ด้วยการทำเครื่องหมาย ✓ ใน
ช่องว่างที่ กำหนดที่ตรงกับระดับการมีส่วนร่วมของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอิติ้อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มาก ที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ						
1.	ท่านมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มจัดทำ แผนพัฒนา สามปี เช่น การร่วมประชาสัมพันธ์การจัดทำ แผนพัฒนาสามปี					
2.	ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุม ประชาคมท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผน พัฒนาสามปี					
3.	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความ ต้องการ ของชุมชนเพื่อนำมากำหนด แนวทางจัดทำ แผนพัฒนาสามปี					
4.	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือก โครงการที่ เหมาะสมเพื่อนำมากำหนดใน แผนพัฒนาสามปี					
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ						
5.	ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในการดำเนิน โครงการต่างๆกับเทศบาล					

ข้อที่	ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอติต้อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
6.	ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุน หรือบริจาคทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินโครงการของเทศบาล					
7.	ท่านมีส่วนร่วมในการบริหาร โครงการของเทศบาล					
8.	ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานขอความร่วมมือเพื่อดำเนินโครงการของเทศบาล					
ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์						
9.	ท่านได้รับผลประโยชน์เช่นสิ่งของหรือวัสดุจากการดำเนินโครงการที่กำหนดใน แผนพัฒนาสามปีของเทศบาล					
10.	ครอบครัวของท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการที่กำหนดในแผนพัฒนา สามปี					
11.	ชุมชนของท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการที่กำหนดในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล					
12.	สังคมที่ท่านอยู่อาศัยได้รับการพัฒนาจากการดำเนินโครงการที่กำหนดในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล					
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล						
13.	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล					
14.	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางวิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี					

ข้อที่	ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มาก ที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
15.	ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้แทนประชาคม ท้องถิ่นเพื่อเป็นคณะกรรมการติดตามและ ประเมินผลแผนพัฒนาสามปี					
16.	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมินผล แผนพัฒนาสามปี					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
จัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลคือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ .....

.....
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ .....

.....

3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ .....

.....

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล .....

.....

“ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม”

ภาคผนวก ข

การหาคุณภาพเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 การหาผลรวมและค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอติ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลอติ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	ข้อ ที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	8	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	10	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	11	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	12	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	13	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	14	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	15	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	16	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	58.0667	75.6506	0.9281	0.9076
A2	58.2000	74.3034	0.8385	0.9069
A3	58.1000	74.5759	0.9159	0.9063
A4	58.0000	77.1724	0.7832	0.9105
B1	59.3333	70.7816	0.5987	0.913
B2	58.8333	75.2471	0.3217	0.9256
B3	59.7667	81.9092	0.3985	0.9178
B4	58.7000	62.1483	0.8466	0.9047
C1	58.4667	80.2575	0.2536	0.9199
C2	58.3667	78.5161	0.3794	0.9172
C3	59.0333	75.2057	0.8753	0.9075
C4	59.3000	70.3552	0.843	0.9038
D1	58.2667	73.3747	0.7415	0.9078
D2	59.6667	76.0920	0.4711	0.9153
D3	59.3333	70.6437	0.7545	0.9064
D4	59.0667	68.8230	0.7561	0.9064

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 16

Alpha = .9164

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์และแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๑๖/ว ๐๑๐

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ

เรียน นางชลนิภา รัตตะเวทิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ จำนวน.....ชุด

ด้วย จ.อ.วิทยา ภูชมศรี รหัสประจำตัว M ๕๕๘๒๖๐๑๒๐๒๑๒๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ ศูนย์มหาสารคาม กำลังทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลอติต้อ อำเภอเวียงตาล จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อให้การค้นคว้าอิสระดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ โดยตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.วิทยา เจริญศิริ)

รักษาราชการในตำแหน่ง คณบดี

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๑๖/ว ๐๑๐

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ

เรียน นางสาวพุทธรัตน์ กุดัน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ จำนวน.....ชุด

ด้วย จ.อ.วิทยา เจริญศิริ รหัสประจำตัว M ๕๕๕๒๖๐๑๒๐๒๑๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลอิตี้อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อให้การค้นคว้าอิสระดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ โดยตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านการวัดผลและประเมินผล สถิติ ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.วิทยา เจริญศิริ)

รักษาราชการในตำแหน่ง คณบดี

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๑๖/ว ๐๑๐

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ

เรียน นายปรเมศร์ ภูมุลเมือง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ จำนวน.....ชุด

ด้วย จ.อ.วิทยา ภูชมศรี รหัสประจำตัว M ๕๕๘๒๖๐๑๒๐๒๑๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลอิติ้อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อให้การค้นคว้าอิสระดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ โดยตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหาภาษา ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.วิทยา เจริญศิริ)

รักษาราชการในตำแหน่ง คณบดี

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๑๖/๐๑๑

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ

เรียน .....

ด้วย จ.อ.วิทยา ภูชมศรี รหัสประจำตัว M ๕๕๘๒๖๐๑๒๐๒๑๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชา ศูนยมหาสารคาม กำลังทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลอิตื้อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อให้การค้นคว้าอิสระดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ในเขตเทศบาลอิตื้อ อำเภอยางตลาด จำนวน ๓๔๐ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.วิทยา เจริญศิริ)

รักษาราชการในตำแหน่ง คณบดี
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๕๐.๑๖/๐๑๒

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๕๐๐๐

๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุญาตให้นักศึกษาเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ

เรียน .....

ด้วย จ.อ.วิทยา ภูชมศรี รหัสประจำตัว M ๕๕๕๒๖๐๑๒๐๒๑๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลอติต้อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อให้การค้นคว้าอิสระดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามการค้นคว้าอิสระกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ในเขตเทศบาลอติต้อ อำเภอยางตลาด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัย ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.วิทยา เจริญศิริ)

รักษาราชการในตำแหน่ง คณบดี
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ สกุล	จ.อ.วิทยา ภูชมศรี
วัน เดือน ปี เกิด	20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2527
ภูมิลำเนา	บ้านเลขที่ 292 หมู่ 5 ตำบลอิคิ้อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเทศบาลตำบลอิคิ้อ 259 ม.8 บ้านหนองแวงบ่อแก้ว ตำบลอิคิ้อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2549 ประกาศนียบัตรจ่าอากาศเหล่าช่างอากาศ สาขาช่างอากาศยาน โรงเรียนจ่าอากาศ พ.ศ. 2552 วิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) เทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ พ.ศ. 2557 รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม